ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

FARMERS' NEEDS ON AGRICULURAL EXTENAION SERVICES : CASE STUDY AT PABON SUB DISTRICT, PABON DISTRICT, PHATTALUNG PROVINCE, BE 2548

โดย

นางสาวศรีสุดา คงชู

พ.ศ. 2549

ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
Department of Agricultural Techniqur
Faclty of Agricultural Tecnology

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง CHAOKUNTAHARN LADKRABANG
กรุงเทพฯ 10520 BANGKOK, 10520 THAILAND

20891

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

FARMERS' NEEDS ON AGRICULURAL EXTENAION AERVICEA:CASE STUDY AT PABON SUB DISTRICT, PABON DISTRICT, PHATTALUNG PROVINCE, BE 2548

T096412

โดย

นางสาวศรีสุดา คงชู

ปพ.
ศ275ค
2549

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน. 96412
วัน.เดือน.ปี.....

เสนอ

ภาควิชา เทคนิคเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2549

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาฯ เทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

FARMERS' NEEDS ON AGRICULURAL EXTENAION AERVICEA:CASE STUDY AT PABON SUB DISTRICT, PABON DISTRICT, PHATTALUNG PROVINCE, BE 2548

โดย

นางสาวศรีสุดา คงชู

ได้รับการตรวจและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 29 เดือน มี.ค. พ.ศ. 2549

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ .....

(อาจารย์ เอนก บุญยืน)

กรรมการปัญหาพิเศษ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภสมบูรณ์ อึงรัตนากร)

หัวหน้าภาควิชาฯ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี)

บทคัดย่อ

เรื่อง : ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

โดย : นางสาวศรีสุดา คงชู

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....

(อาจารย์ เอนก บุญยืน)

29 / มี.ค. / 2549

การวิจัย ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในด้านการส่งเสริมการเกษตร เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเพื่อศึกษาปัญหาในการทำการเกษตร ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 145 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพหลักคือ การทำเกษตรกรรม และอาชีพรอง คือรับจ้างทั่วไป รายได้ต่อปีของเกษตรกร 30,000 – 60,000 บาท เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมด้านการเกษตรเดือนละ 1 ครั้ง ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาพบ 1 เดือนต่อครั้ง ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาจัดฝึกอบรมแบบกลุ่ม เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่ง เสริมพาไปดูงาน เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ คุณลักษณะของนักส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการ เข้าหาเกษตรกรบ่อยครั้ง ติดต่อกับเกษตรกรให้ความรู้และคำแนะนำเป็นประจำและมีความรอบรู้และชำนาญวิชาการเกษตร พูดเก่ง ทำงานเก่ง แต่งกายสุภาพและมีมารยาทงาม มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ มีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 51 เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 50 เกษตรกรที่ต้องการด้านการปลูกพืช คือ การทำไร่สับปะรดเกษตรกร ร้อยละ 33 ส่วนเกษตรกรที่ต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์ คือ การเลี้ยงไก่ร้อยละ 30 และเกษตรกรที่ต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ คือ การเลี้ยงปลาร้อยละ 49 ปัญหาของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ตลาดในการจำหน่ายผลผลิต ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การบริการในเรื่องของการ ให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

คำนิยม

ปัญหาพิเศษนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะการช่วยเหลือของบุคคลต่างๆหลายท่าน บุคคลแรกที่ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึง คือ อาจารย์ เอนก บุญยืน ประธานกรรมการปัญหาพิเศษของข้าพเจ้า ท่านได้สละเวลาจากการงานที่มีอยู่มากมายของท่านมาดูแลปัญหาพิเศษ ตั้งแต่ต้นจนจบ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้หลายอย่างจากการทำปัญหาพิเศษ ได้เรียนรู้กระบวนการวิธีการทำงานที่เป็นขั้นตอน มีเหตุมีผล ได้รับคำชี้แนะจากอาจารย์หลายๆ อย่างเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ครู-อาจารย์ทั้งในอดีตและปัจจุบันทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ข้าพเจ้าได้มีความรู้ ความคิด เป็นผลให้การวิจัยนี้ประสบผลสำเร็จ ขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร เจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่ช่วยเอื้ออำนวยความสะดวกในการศึกษาเอกสารต่างๆ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันตลอดมาและบุคคลอื่นๆ ที่ข้าพเจ้ามิได้กล่าวถึงในที่นี้ ขอขอบคุณด้วยความจริงใจ

ขอขอบคุณเกษตรกร ต.ป่าบอนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดีในการทำแบบสอบถามในครั้งนี้ และขอให้เกษตรกรทุกท่านประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ตนชอบและที่ขาดไม่ได้ในการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้คือ ขอขอบพระคุณ พ่อ-แม่ ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ และเป็นกำลังใจให้ลูกในการทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศรีสุดา ดงชู

มีนาคม 2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนิยม	(ข)
สารบัญตาราง	(จ)
สารบัญภาพ	(ฉ)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของปัญหา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของความต้องการและทฤษฎีความต้องการ	4
เกษตรกรและการทำการเกษตร	8
การส่งเสริมการเกษตรและการบริการความรู้ทางการเกษตร	8
คุณลักษณะและคุณสมบัติและบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ข้อมูลเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกร ต. ป่าบอน อ. ป่าบอน จ. พัทลุง	19
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตารางการปฏิบัติงาน	50
งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา	51
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิจารณ์	
ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	52
ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	55
ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	57
ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร	61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิจารณ์

วิจารณ์ผล 62

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย 63

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย 64

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย 65

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามความต้องการของเกษตรกร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรของ ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง	20
2	แสดงพื้นที่ทำการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง	23
3	แสดงการเลี้ยงสัตว์และการประมง	23
4	แสดงการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	24
5	แผนพัฒนาการเกษตร2548- 2550 ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)	30
6	แผนการดำเนินงาน โครงการผลิตผักปลอดสารพิษ	46
7	แผนวิธีการดำเนินงาน	46
8	แสดงขนาดตัวอย่าง แต่ละหมู่บ้าน	48
9	แสดงการปฏิบัติงาน	50
10	แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	53
11	แสดงความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	56
12	แสดงความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	58
13	แสดงปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร	61

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วิถีตลาดยางพารา	26
2	วิถีตลาดข้าว	27
3	วิถีตลาดสับปะรด	28

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญปัญหาพิเศษ (Statement of the problem)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสภาพพื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร ประชากรในประเทศส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา จะเห็นได้ว่า แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศเกษตรกรรม ทำการเกษตรมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม เกษตรกรของประเทศก็ยังประสบในการทำการเกษตรอยู่มาก รัฐบาลได้พยายามช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเต็มที่แต่ก็ประสบปัญหา ต่าง ๆ มากมาย เช่นปัญหาที่เกิดจากตัวของเกษตรกรเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนไม่มีที่สิ้นสุดของเกษตรกร ปัญหาในการทำการเกษตรที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตร ปัญหาในการผลิต ปัญหาการระบาดแมลงศัตรูพืชรบกวน ราคาผลผลิตตกต่ำซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรไทยยังไม่สามารถที่จะแก้ได้ ดังนั้นเกษตรกรจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ จากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรอย่างจริงจัง ในการที่จะถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาแนะนำส่งเสริม ให้กับเกษตรกรเพื่อช่วยในการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการสนองตอบต่อนโยบายของรัฐที่จะทำให้ประเทศไทยเป็น "ครัวของโลก"

ผู้วิจัยเห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญต่อการให้บริการส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างมาก เพื่อช่วยให้เกษตรกรของประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบันควรจะได้มีการหาข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในเรื่องการประกอบอาชีพเกษตร และความต้องการในการรับบริการของรัฐในเรื่องการส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และนักส่งเสริมการเกษตรจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจะช่วยเหลือเกษตรกร อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้บริการทางด้านการส่งเสริมการเกษตร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง

2. เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ในด้านการส่งเสริมการเกษตร

3. เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

4. เพื่อศึกษาปัญหาในการทำการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

1. ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

2. ทราบความต้องการของเกษตรกรในการรับบริการด้านส่งเสริมการเกษตร

3. ทราบความต้องการของเกษตรกรในการทำการเกษตร

4. ทราบปัญหาของเกษตรกรในการทำการเกษตร

5. เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกร และจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำเสนอแก่คณะทำงานส่งเสริมการเกษตรผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้ใช้การประกอบการวางแผนงานส่งเสริมการเกษตรในเขตตำบลป่าบอน ต่อสภาพการทำการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเกษตรให้สอดคล้องต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and limitation)

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของเกษตรกร ต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้จำนวน 145 คน จากจำนวนประชากร1,454 ครัวเรือนที่เป็นเกษตรกร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Difiniton of terms)

ความต้องการ หมายถึง ความอยากที่จะทำของกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะไปมีส่วนร่วมหรือผูกพันกับสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นสาขาพืชหรือสาขาสัตว์ ในที่นี้หมายถึงเกษตรกรตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ขบวนการกระตุ้นให้เกษตรกรเป้าหมายมองเห็นปัญหาที่แท้จริง ของตนเองและร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยการปฏิบัติและช่วยตนเอง ทำให้เกษตรกรเป้าหมายเปลี่ยนแปลงทัศนะคติ พฤติกรรมและทักษะ เพื่อบรรลุถึงความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรและชุมชน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง เป็นครูของเกษตรกร หรือครูนอกระบบโรงเรียนนั่นเอง เพราะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาถ่ายทอดสารสนเทศหรือความรู้ เทคโนโลยี เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมของเกษตรกรให้เป็นไปตามความประสงค์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจึงทำงานและอยู่ใกล้กับเกษตรกร เป็นผู้ที่เกษตรกรให้ความเชื่อถือ ศรัทธา และเคารพ เป็นบุคคลอเนกประสงค์ ให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร ทำงานอยู่กับเกษตรกร และไม่เกิดสุญญากาศในชนบท

เจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับทางด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล นักส่งเสริมวิชาการเกษตร ผู้บริหารทางการเกษตรระดับอำเภอ

ครัวเรือน หมายถึง การอยู่ร่วมกันของเกษตรกรและสมาชิกในครอบครัวโดยอาศัยอยู่ในที่พักเดียวกัน ประกอบอาชีพและใช้ทรัพยากรร่วมกัน

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาเกี่ยวพันกัน โดยการแต่งงาน และสืบสายโลหิต ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก อาจจะเป็นบุคคลอื่นที่เป็นญาติหรือมิใช่ญาติอาศัยอยู่ด้วยกัน

บทที่ 2
การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548 ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องออกเป็น 7 ส่วนคือ

1. ความหมายของความต้องการ
2. แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ
3. เกษตรกรและการทำการเกษตร
4. การส่งเสริมการเกษตรและการบริการความรู้ทางการเกษตร
5. คุณลักษณะและคุณสมบัติและบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกร ต. ป่าบอน อ. ป่าบอน จ.พัทลุง

1. ความหมายของความต้องการ

กำชัย พิบูลย์ อ้างโดย ชาตรี ไชยแสง (2541: 8) ความต้องการมาจากความสมดุลของร่างกายและสิ่งภายนอกร่างกาย และทำให้เกิดแรงเพิ่มขึ้น ความต้องการของคนมากน้อยบ้างอยู่ตลอดเวลา และทุกคนล้วนมีความต้องการแตกต่างกัน

เดโช สวนานนท์ อ้างโดย พะยอม ธรรมนารถสกุล (2541: 5) กล่าวว่า ความต้องการหมายถึง การขาดหรือการเสียสมดุลยภาพทางกายภาพหรือทางจิตใจของมนุษย์และมนุษย์ทำตนให้อยู่ในสภาพสมดุล เช่น ไม่ให้หิว ให้ตนมีหน้ามีตาเสมอเพื่อนฝูง เป็นต้น ความขาดบางสิ่งบางอย่างซึ่งถ้าว่าสิ่งที่ขาดนั้น จะมีผลทำให้อินทรีย์สารนั้นดำเนินการไปได้ตามปกติวิสัยเพื่อให้สิ่งที่ขาดหายไปหรือมีสวัสดิภาพที่สมบูรณ์

สุราง จันทร์เอม อ้างโดย พะยอม ธรรมนารถสกุล (2541: 5) กล่าวว่า ความต้องการหมายถึง สภาพขาดความสมดุลภายในร่างกายมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดแรงผลักดันให้มนุษย์ต่อสู้หรือหลีกหนีออกจากวัตถุหรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาพเดิม

สรุปความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มุ่งหวังและตั้งใจที่เกิดขึ้นจากภายในร่างกายที่ต้องการสิ่งนั้นๆ เพื่อตอบสนองความรู้สึกและมุ่งหวังที่จะให้ได้มาเป็นของตน

2. แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ

เพื่อให้มีความเข้าใจในเรื่องความต้องการมากขึ้น จึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงและแนวคิดและทฤษฎีความต้องการไว้ พอสรุปได้ดังนี้

สิน พันธุ์พินิจ (2544 : 407-408) กล่าวถึงความต้องการพอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีของมาสโลว์ กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของบุคคลก็มีหลายอย่าง แต่ความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ซึ่งมนุษย์จะต้องมีการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อน จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการขั้นสูงอื่นๆ ต่อไปได้

ลักษณะความต้องการตามหลักของมาสโลว์ (Maslow) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่บรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง

เมอร์เรย์ อ้างโดย นัยนา ยิ้มศิริวัฒนา (2531: 8-9) กล่าวว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความซาบซึ้ง ซึ่งความต้องการบางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมหรือการกระตุ้นจากภายนอกก็ได้หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพร่างกาย และสภาพจิตใจนั้นเอง ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์พอสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการที่จะยอมแพ้หรือยอมรับ
2. ความต้องการที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง
3. ความต้องการทำให้ผู้อื่นรัก
4. ความต้องการเอาชนะโดยใช้ความรุนแรง การต่อสู้
5. ความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค โดยการสร้างความมานะพยายามขึ้น
6. ความต้องการป้องกันตนเองจากความผิด คำวิพากษ์วิจารณ์
7. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือ ให้ความช่วยเหลือจากผู้อื่น
8. ความต้องการที่จะควบคุมผู้อื่น ให้ผู้อื่นทำตาม
9. ความต้องการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น
10. ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัย
11. ความต้องการที่จะพ้นจากความอับอาย
12. ความต้องการที่จะให้ความเมตตาแก่ผู้อื่น
13. ความต้องการที่จะจัดทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นระเบียบ
14. ความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง
15. ความต้องการสนุกสนาน

16. ความต้องการที่จะแยกตนเองออกจากความทุกข์

17. ความต้องการดูแลเอาใจใส่

18. ความต้องการทางเพศ

19. ความต้องการที่จะมีความสุขจากสิ่งที่ประทับใจ

20. ความต้องการที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ

วิจิตร อาวะกุล อ้างโดย ศุภสมบูรณ์ อึงรัตนากร และคณะ(2537: 6-9) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งความต้องการออกตามลำดับ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความมั่นคงในการทำงาน (Security) หมายถึง บริษัท หรือหน่วยงานที่ตนทำงานอยู่นั้น มีความยั่งยืน ไม่ล้มง่ายๆ และมีฐานะทางการเงินดีพอที่จะจ่ายเงินเดือนได้ตลอดไป สามารถฝากชีวิตฝากอนาคตไว้ได้ แต่ถ้าบริษัทหรือหน่วยงานใดที่ไม่ค่อยมั่นคง จิตใจของผู้ทำงานก็จะหวั่นไหว กลัวตกงาน อดอยาก จึงต้องแสวงหาบริษัทหรือหน่วยงานที่มั่นคงกว่า มีการลาออก หรือเปลี่ยนงานค่อนข้างสูงในหน่วยงานที่ไม่มั่นคง

2. การยอมรับนับถือ (Recognition) คือ การที่ทุกคนต้องการเกียรติ ต้องการการยอมรับนับถือในความสามารถ ความมั่งมีหรือยากจน ตระกูลสูงหรือต่ำ

3. ต้องการความก้าวหน้า (Opportunity) คือ ความต้องการมีโอกาสก้าวหน้าที่สูงขึ้นคนเราเมื่อทำงานแล้วก็อยากเห็นตัวเองก้าวหน้าทางการงาน ได้เงินเดือนเพิ่ม ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ได้ไปศึกษาต่อ หรือดูงานต่างประเทศ รู้จักคนมากขึ้น ได้ช่วยสังคม ความก้าวหน้าทำให้คนมีกำลังมีกำลังใจในการทำงานและเป็นความต้องการของมนุษย์ที่คุกรุ่นอยู่ในใจด้วยกันทุกคน

4. ความต้องการความรู้และประสบการใหม่ๆ (New experience) การได้รับการฝึกอบรมศึกษาดูงาน เปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งต่างๆ ย่อมทำให้คนเราไม่จำเจซ้ำซาก หรือเบื่อหน่ายทำให้คนเรากระฉับกระเฉง ซึ่งมนุษย์ถือว่าเป็นการได้ประสบการณ์และเป็นเกียรติอย่างหนึ่ง

5. การมีเสรีภาพ (Freedom) ในการทำงานได้คล่องตัว ไม่อึดอัดกับกฎระเบียบข้อบังคับ มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการพูด การเขียนบ้าง ไม่ถูกกดขี่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร

6. การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นส่วนร่วมในงาน (Belonging) มนุษย์ต้องการให้กลุ่มยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกัน ไม่ต้องการความรู้สึกว่าเป็นคนละพวก หรือเป็นแกะดำหลงฝูงหรือเป็นคนพลัดถิ่น ต้องการเข้าร่วมเป็นพวกความต้องการเหล่านี้เป็นสิ่งผลักดันให้มนุษย์ต้องดิ้นรนทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งแต่ละคนมีเท่ากัน

เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณอ้างโดย ศุภสมบูรณ์ อึงรัตนากร และคณะ (2537: 6-9) ได้รายงานถึงความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) คือการทำให้เกิดความพึงพอใจให้แก่ร่างกายเมื่อเกิดความหิวกระหาย ความง่วงความปรารถนาทางเพศ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงขับทาง

ธรรมชาติของมนุษย์ที่สำคัญ เพื่อให้ตนอยู่รอด ความต้องการทางด้านร่างกายเป็นเสมือนความต้องกรพื้นฐานมาก่อนความต้องการทั้งหมด ดังเช่น เมื่อคนหนึ่งมีอาการหิวจัดและต้องการอาหารอย่างรุนแรง ความต้องการอย่างอื่นอาจถูกลืมไปหมดสิ้น

2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการทางด้านความปลอดภัยก็จะเกิดขึ้นตามมา ความต้องการทางด้านความปลอดภัยนี้มีสองแบบคือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัยทางด้านเศรษฐกิจ ผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี ร่างกายปกติและมีการดำรงชีวิตเหมือนบุคคลทั่วๆไป ส่วนใหญ่จะมีความพอใจในความมั่นคงที่เขามีอยู่ถ้าสังคมดำเนินไปด้วยความสงบ คือเป็นสังคมที่ดีทั่วๆไป จะทำให้บุคคลหรือสมาชิกของสังคมนั้นๆ รู้สึกว่าตนเอง มีความปลอดภัยมั่นคง จากสัตว์ดุร้าย จากอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลง จากอาชญากรรม การข่มขู่ การฆาตกรรม และการกดขี่ ซึ่งเมื่อถอดจุดข้างต้นความต้องการความปลอดภัยในสังคมใหม่จะเพิ่มขึ้น การซื้อ การประกันสุขภาพ การประกันชีวิต การทำงานที่มีความมั่นคง หรือมองในอีกแง่หนึ่งคือการแสวงหาความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจของตนเอง

3. ความต้องการทางด้านสังคม หรือความรัก หรือการยอมรับเป็นพวกเป็นพ้อง (Social or love or belonging needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการทางด้านความปลอดภัยได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พึงพอใจแล้ว ความต้องการของคนเราที่จะมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้รับการยอมรับ มีความสำคัญต่อกลุ่ม และอิทธิพลบางประการต่อกลุ่ม ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ คนเราจะแสวงหาเพื่อนปรารถนาที่จะมีพวกพ้อง ความต้องการทางด้านความรักนี้เป็นความต้องการที่จะเป็นผู้ให้ความรักและได้รับความรักจากคนอื่นด้วย การขาดความรักสามารถทำให้เกิดผลต่อเนื่องที่เลวร้ายของการปรับตัวไปในทางลบได้

4. ความต้องการมีชื่อเสียงมีฐานะเด่นทางสังคม (Esteem needs) เป็นความต้องการที่จะเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง และเมื่อมีบุคคลอื่นยอมรับนับถือ เป็นธรรมดาของมนุษย์ที่อยากได้รับการยอมรับ และเป็นที่ยกย่องของคนอื่นเมื่อทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ ความพึงพอใจในการที่มีฐานะเด่นทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีคุณค่า

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามแนวความคิดนึก (Self actualization needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย ด้านสังคม ความมีฐานะเด่นทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้วไม่นาน คนนั้นก็จะมีความรู้สึกไม่พอใจเกิดขึ้นอีก หากว่าเขาไม่สามารถที่จะทำอะไรตามที่ตนเองอยากทำ คนเราควรที่จะได้การให้โอกาสที่จะพยายามทำเพื่อให้ชีวิตดีขึ้น มีความต้องการที่จะมีความรู้สึกกว่ามีความก้าวหน้าในการที่จะได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ได้

ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่ตนชอบ องค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความรู้สึกว่างานที่ทำมีความสำคัญ งานนั้นท้าทายความสามารถ ความก้าวหน้า ความสำเร็จของงาน และโอกาสในการพิจารณาตนเอง ล้วนเป็นความต้องการที่ท้าทายซึ่งถูกจัดไว้ในตอนนี้ด้วย นักดนตรีต้องเล่นดนตรี จิตรกรต้องวาดรูป กวีต้องเขียนบทกวี พวกเหล่านั้นมีความสุขกับการที่ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการจะทำมากที่สุดนั้นเรารียกว่า Self actualization

3. เกษตรกรและการทำการเกษตร

เกษตรกรคือ ผู้ทำเกษตรกรรม ซึ่งเกษตรกรรม คือ การใช้ที่ดินเพาะปลูกพืชต่าง ๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ การประมง และการป่าไม้

เกษตรกรแต่ละคนจะมีลักษณะของตนเอง เช่น เป็นผู้ชายหรือผู้หญิงเป็นสมาชิกกลุ่มหรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ทำหน้าที่กรรมการกลุ่ม มีความรู้แค่ชั้น ป.4 หรือเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา มีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่มี อายุมากหรืออายุน้อย มีถิ่นที่อยู่ไกลเมือง ใกล้เมือง หรือชายแดน เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างของลักษณะเฉพาะเหล่านี้จะทำให้จิตใจ ทัศนคติ ค่านิยม ของเกษตรกรแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ในการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเข้าถึงเกษตรกรแต่ละคนแต่และกลุ่มได้จะต้องทราบรายละเอียดเหล่านี้ก่อน แล้วจึงกำหนดวิธีส่งเสริมที่เหมาะสมกับแต่ละคนได้ เช่น ในการส่งเสริมการปลูกไม้ผลจะเหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเอง การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจะเหมาะสมกับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย เนื่องจากเป็นค่านิยมดั้งเดิมที่ผู้หญิงชอบทำงานที่ใช้ความละเอียดอ่อนเกษตรกรที่มีอายุน้อยมักต้องการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้เพียงพอกับครอบครัวใหญ่ที่กำลังจะเจริญเติบโต เกษตรกรที่เรียนจบมัธยมศึกษาจะมีความสะดวกในการอ่านเอกสารเผยแพร่มากกว่าเกษตรกรที่จบชั้นประถม เกษตรกรที่อยู่ใกล้เมืองจะได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ง่ายกว่า เกษตรกรที่อยู่ชายแดนจะมีความกล้าหาญ (กล้าเสี่ยงกล้าได้กล้าเสีย) มากกว่า เป็นต้น ชัชรี นฤทุม (2545 : 12)

4. การส่งเสริมการเกษตรและการบริการความรู้ทางการเกษตร

สิน พันธุ์พินิจ (2544 : 44-45) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นบริการให้การศึกษานอกระบบแก่เกษตรกร ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สามารถประกอบอาชีพด้วยความมั่นคงและมีคุณภาพที่ดี และ พานิช ทินนิมิตร (2527 : 199) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร เป็นการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับแหล่งวิชาการเพื่อที่จะกระจายความรู้ใหม่ ๆ และหลักการที่ดีไปสู่เกษตรกรและทำให้เกษตรกรเหล่านี้ได้นำวิทยาการแผนใหม่ไปใช้ในฟาร์มของตน โดยเฉพาะเกี่ยวกับ บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2540 : 28) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรหมายถึง การนำความรู้วิธีการและเทคนิคใหม่ๆ ทางเกษตรไป แนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร

และติดตามให้คำแนะนำ ช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่างๆ ทางเกษตรมาวิเคราะห์ หาหนทางแก้ไข และ ชัชรี นฤทุม (2545 : 6) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมการเกษตรคือขบวนการกระตุ้นให้เกษตรกรเป้าหมายมองเห็นปัญหาที่แท้จริง ของตนเองและร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยการปฏิบัติและช่วยตนเอง ทำให้เกษตรกรเป้าหมายเปลี่ยนแปลงทัศนะคติ พฤติกรรมและทักษะ เพื่อบรรลุถึงความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรและชุมชน

ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรที่แตกต่าง ๆและคล้ายกันบ้างตามวัตถุประสงค์ของการส่งเสริม ผู้วิจัยเองจึงให้คำนิยามว่า “การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้บริการแก่เกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรในชนบท ที่มีอาชีพทางการเกษตร จึงต้องมีการจัดให้มีการปรับปรุงด้านความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น พัฒนา ผลิต และให้ความรู้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้

5. คุณลักษณะและคุณสมบัติและบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

บุคลากรที่ทำหน้าที่นำผลงานวิจัยหรือสารสนเทศต่างๆ ไปถ่ายทอดเผยแพร่หรือส่งให้แก่เกษตรกร มีชื่อเรียกกันอยู่หลายคำ คือ “เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นักส่งเสริมการเกษตร และเกษตรตำบล” ส่วนในภาษาอังกฤษ ก็มีชื่อเรียกหลายคำคือ “Extension Worker, Extensionist, Extension Officer, Extension Agent, Change Agent และ Contact Man” โดยทั่วไปแล้วเราถือว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นครูของเกษตรกร หรือครูนอกระบบโรงเรียนนั่นเอง เพราะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาถ่ายทอดสารสนเทศหรือความรู้ เทคโนโลยี เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมของเกษตรกรให้เป็นไปตามความประสงค์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจึงทำงานและอยู่ใกล้กับเกษตรกร เป็นผู้ที่เกษตรกรให้ความเชื่อถือ ศรัทธา และเคารพ เป็นบุคคลอเนกประสงค์ ให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร ทำงานอยู่กับเกษตรกร และไม่เกิดสุญญากาศในชนบทสิน พันธุ์พินิจ (2544 : 83)

5.1 คุณลักษณะและคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ดีและเป็นที่พึงประสงค์ ควรมีคุณลักษณะดังนี้

5.1.1 พื้นฐานทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้และความเข้าใจด้านการผลิตพืชและสัตว์ การพัฒนาการเกษตร และการเรียนรู้ของเกษตรกร เข้าใจว่าการทำการเกษตรเป็นธุรกิจ และเข้าใจสังคมชนบท บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2529 : 116-119) กล่าวว่า “นักส่งเสริมการเกษตรที่สังคมต้องการ ต้องมีความรู้เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น สิน พันธุ์พินิจ

(2544 : 44-45) กล่าวว่า "นักส่งเสริมควรมีความรู้ด้านเนื้อหาวิชา ที่จะนำไปส่งเสริมบุคคลเป้าหมาย ความรู้ด้านการส่งเสริม เช่น หลักการวิธีการส่งเสริมการสื่อสาร และสังคมวิทยา ความรู้ด้านการบริการงานส่งเสริม การวางแผนและการประเมินผลโครงการ และการส่งเสริม" อ้างโดย สิน พันธุ์พินิจ (2544: 84)

5.1.2 คุณลักษณะประจำตัว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเป็นผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และมีคุณสมบัติอื่นๆ อีกดังนี้

5.1.2.1 มีความสามารถในการสื่อสารกับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองให้สามารถสื่อสารกับเกษตรกรได้ดีทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะเป็นคนใต้ ภาคอีสานหรือภาคกลาง ที่ไปทำงานในภาคอื่น ซึ่งมีภาษาท้องถิ่นแตกต่างกัน

5.1.2.2 ความสามารถในการทำงานกับเกษตรกร ในบางสถานการณ์คุณสมบัติส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอาจมีความจำเป็นมากกว่าความรู้วิชาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงต้องมีความอดทน เข้าใจและมีความกระตือรือร้น ที่จะเรียนรู้เกษตรอย่างดีและลึกซึ่งรู้จักจิตวิทยาของเกษตรกร จึงจะมีทักษะและสามารถเข้ากับเกษตรกรและทำงานร่วมกันได้อย่างดี

5.1.2.3 ความกระตือรือร้นขึ้นในการทำงาน งานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่ต้องทุ่มเทกำลังกายกำลังใจ มีความกระตือรือร้นอย่างมาก มีความมุ่งมั่นอย่างสูง จึงจะทำให้งานประสบผลสำเร็จ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นคนเฉื่อยชา ขาดความรับผิดขอบ ไม่ทำงานในเชิงรุก และทำงานรอเวลาจะทำให้เกิดผลเสียกับเกษตรกรและราชการ

5.1.2.4 สามัญสำนึกและความคิดริเริ่ม แม้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะมีการศึกษาสูง ปัญญาดีและผ่านการเรียนมามาก แต่ไม่มีสามัญสำนึกอันเกิดจากประสบการณ์ของชีวิต และความคิดริเริ่มแล้วก็อาจไม่สามารถแก้ปัญหา พัฒนาและสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ได้

5.1.3 คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย ความชำนาญการ ความถนัดในวิชาชีพ ความเข้าใจปัญหาของเกษตรกร อย่างลึกซึ้ง ขนาดมองตาก็รู้ สร้างความเลื่อมใสศรัทธาความไว้วางใจจนสามารถ เข้าไปอยู่กลางใจของเกษตรกรได้ มีความน่าเชื่อถือ มีความกรกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รู้จักถ่อมตน และมีอุดมการณ์ในการทำงาน นอกจากนี้จะต้องมี ทัศนคติที่ดีงาม มีคุณธรรม และจริยธรรม มีความคิดอย่างเป็นระบบ เป็นนักประสานงานที่ดี การทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับเกษตรกร และการเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี สิน พันธุ์พินิจ (2544 : 85)

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2529 : 116-119) ได้กล่าวไว้ว่า คุณสมบัติเฉพาะที่สำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้

1.) มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร

2.) มีความคิดริเริ่มและเชื่อมั่นในตนเอง

3.) มีความกระตือรือร้นในการทำงานและกระทำด้วยความจริงใจ

4.) มีความรับผิดชอบและกระทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธา

5.) รู้จักถ่อมตนและมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น

6.) มีความอดทนและความพยายาม

7.) มีความเข้าใจและเห็นใจให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น

8.) ไม่ถือสันโดษและเต็มใจให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น

9.) คิดถึงผู้อื่นมากกว่าคิดถึงตนเอง

10.) ปรับปรุงตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์โดยสม่ำเสมอ

พานิช ทินนิมิตร (2527 : 199-200) กล่าวถึงคุณลักษณะของนักส่งเสริมว่าควรมีลักษณะดังนี้

1.) ต้องมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาของตนเป็นอย่างดี

2.) รู้หลักการถ่ายทอดความรู้ คือการฝึกอบรม การเรียนการสอน และการแนะนำต่างๆ ได้ดี ดังนั้นจึงต้องรู้เรื่องหลักการติดต่อสื่อสาร การใช้โสตทัศนูปกรณ์ หลักจิตวิทยาและสังคมชนบทด้วย

3.) เป็นผู้มีมนุษย์สัมพันธ์ดี และชอบงานที่ให้บริการแก่ประชาชน

4.) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ชอบดัดแปลงแก้ไขสิ่งต่างๆ

5.) เป็นผู้นำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเช่น สอนให้เกษตรกรทำปุ๋ยหมักจากเศษพืชต่างๆ ทำแก๊สจากมูลสัตว์ เป็นต้น

6.) เป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหา โดยตัวของเขาเองเช่นการทำงานเป็นกลุ่มเป็นผู้สื่อสารระหว่างเกษตรกรในชุมชนกับโลกภายนอก

7.) ต้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสุข ร่วมทุกข์กับเกษตรกรด้วยความสุจริตใจ อดทนและหนักแน่น

สุขสันต์ มุกดาสนิท (2539:71-81) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประกอบด้วย

1.) ความพร้อมทางด้านจิตใจในการทำงาน

1.1) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

1.2) มีอุดการณ์ในการทำงาน

1.3) มีทัศนคติที่ดีต่องาน

1.4) มีคุณธรรมและจริยธรรม

2.) ความรู้ความสามารถ

2.1) มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพอย่างถูกต้องชัดเจน

2.2) มีการพัฒนาตนเองและใฝ่รู้

2.3) รับผิดชอบต่องานและหน้าที่

2.4) มีมนุษย์สัมพันธ์

2.5) มีความคิดอย่างเป็นระบบ

2.6) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2.7) รู้จักวิเคราะห์และสังเคราะห์

2.8) เรียนรู้จากชาวบ้าน

3.) ทักษะในการปฏิบัติงาน

เป็นคุณลักษณะที่ระบุถึงความสามารถ ในการนำศักยภาพของตนเองไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรและสังคมภายนอก ประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

3.1) นักประสานงาน

3.2) นักบริหาร

3.3) การถ่ายทอดความรู้และให้คำปรึกษา

3.4) การประชาสัมพันธ์

3.5) การทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับเกษตรกร

5.2 บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ได้กล่าวถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยสรุปยกตัวอย่าง 4 ท่าน

5.2.1กรมส่งเสริมการเกษตร (2532 :16-18) ได้สรุปไว้ตามโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลดังนี้

5.2.1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต้องเข้ารับการฝึกอบรมทุกๆ 2 สัปดาห์ ต่อ 1 วัน ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ซึ่งเน้นหลักทางภาคปฏิบัติและจะต้องออกไปเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำเกษตรกร เป็นรายบุคคล นอกเหนือจากตัวแทนเกษตรกรด้วยตนเอง

5.2.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล 1 คน รับผิดชอบเกษตรกรผู้นำประมาณ 100 คน เผยแพร่วิชาการแผนใหม่ให้แก่เกษตรกร โดยผ่านทางเกษตรกรผู้นำหลัก

5.2.1.3 ต้องออกไปปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอบรม อบรมส่งเสริมการเกษตรเคลื่อนที่เมื่อหน่วยงานดังกล่าวออกไปปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเกษตรในท้องถิ่นที่ตนรับผิดชอบอยู่

5.2.1.4 ยั่วยุ ชักจูงให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านและ กลุ่มยุวเกษตรกรขึ้นในตำบลนั้น

5.2.1.5 ออกสำรวจรวบสถิติตัวเลขทางการเกษตรต่างๆ อาทิเช่น จำนวนพื้นที่เพาะปลูกเนื้อที่เก็บเกี่ยว การระบาดของศัตรูพืช และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกร

5.2.1.6 ช่วยเหลือ แนะนำ และบริการเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชให้แก่เกษตรกร

5.2.1.7 ปฏิบัติงานต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมส่งเสริมการเกษตร

5.2.2 บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สิน พันธุ์พินิจ (2544 : 85-88) กล่าวถึง

5.2.2.1 การให้คำปรึกษาด้านการเกษตร ตามบทนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะทำหน้าที่เป็น ครูเกษตร ซึ่งจะทำหน้าที่สอน ให้การปรึกษาแนะนำในสิ่งที่เกษตรกรยังไม่มีความรู้ ความสามารถ และไม่มีทักษะ จัดทำไร่นาสาธิต การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องรู้จักและคุ้นเคยกับระบบการเกษตรเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจเกษตรกรมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาครอบครัวเกษตรกรให้ดีขึ้นอย่างแท้จริง และจะต้องให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรดังต่อไปนี้

1) การปรับปรุงเทคโนโลยีการเกษตร ประกอบด้วยการใช้เทคโนโลยีการผลิตพืชใหม่ ๆ เช่น การใช้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การป้องกันกำจัดโรคแมลง การปลูก การดูและรักษาการเขตกรรม การเลือกใช้เครื่องมือการเกษตร การเก็บเกี่ยวการแปรรูปผลผลิต และการเก็บรักษานอกจากนี้ ก็จะต้องให้คำปรึกษาด้านการผลิตปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นต้น

2) การปรับปรุงปัจจัยสนับสนุน เป็นการให้คำปรึกษาด้านการจัดการฟาร์ม การจดงบประมาณ การจดบันทึก การทำบัญชีฟาร์ม ชมรมออมทรัพย์ แม่บ้านเกษตรกร สินเชื่อการเกษตร การตลาด สหกรณ์การเกษตร ตลอดจนการจัดตั้งกลุ่ม และการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆของ งานส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

5.2.2.2 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เกษตรกรเป็นกลุ่มที่ยอมรับเทคโนโลยีช้ามาก ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี พึ่งตนเองไม่ได้ และมีมาตรฐานการครองชีพต่ำจะเปลี่ยนแปลงช้า อาจจะไม่สามารถยอมรับเทคโนโลยี วิธีการหรือเทคนิคด้านการผลิตใหม่ ๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้คำปรึกษา เผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้ไป “จนกว่าเกษตรกรจะมีความพร้อมและประสงค์จะเปลี่ยนแปลง” ฉะนั้น ตามบทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

1) การเป็นผู้นำกระตุ้นเกษตรกร ให้เกษตรกรเห็นความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการเกษตรให้ดีขึ้น ต้องพัฒนาความเป็นอยู่ การจัดการบ้านเรือน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

2) การช่วยเกษตรกรจำแนกและวิเคราะห์ ปัญหาด้วยตนเอง เกษตรกรบางคนอาจไม่ทราบว่าตนเองมีปัญหาการประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ และการดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างไร เพราะอะไรจึงทำการเกษตรได้ผลผลิตต่ำ ประสบปัญหาด้านการตลาด ราคา และขาดทุน เป็นต้นเคยเป็นอยู่ เคยประกอบอาชีพ สืบทอดจากบรรพบุรุษมาอย่างไร ก็ปฏิบัติต่อกันมาอย่างนั้น

3) การสร้างความไว้วางใจแก่เกษตรกร ให้เกษตรกรเลื่อมใสศรัทธา เคารพนับถือและมีความไว้วางใจ แบบ มองตาก็รู้ปัญหา

4) การรวมตัวเกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ตามคำพังเพยว่า สองหัวดีกว่าหัวเดียว ให้กลุ่มเกษตรกรสามารถช่วยตนเองได้ และสามารถใช้พลังงานกลุ่มเป็นประโยชน์ในการพัฒนา พึ่งพาตนเองได้มากที่สุด

5.2.2.3 การปฏิบัติงานพิเศษเป็นบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานภายนอกหน่วย กล่าวคือ การร่วมโครงการเฉพาะกิจต่างๆ โครงการตามพระราชดำริตลอดจนการทำงานที่หน่วยงานอื่นๆ ฝากและขอความร่วมมือ รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจาก 2 บทบาทดังกล่าวข้างต้นแล้ว

5.2.3 ทิน นิมิตร (2527 : 199) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของนักส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า นักส่งเสริมการเกษตรเป็นนักพัฒนาคนหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ใหม่ๆ เพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร ดังนั้นนักส่งเสริมการเกษตรต้องมีความรู้ใหม่ๆ เพื่อไปช่วยในการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร ดังนั้นนักส่งเสริมการเกษตรจึงมีบทบาทดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หมายความว่าจะต้องมีความรู้และมีหูตากว้างไกล

2) เป็นผู้ประสานงานทางวิชาการและการปฏิบัติงาน กล่าวคือนักส่งเสริมจะต้องสานเชื่อมโยงระหว่างสถาบัน (นักวิชาการ) กับเกษตรกรผู้ปฏิบัติ

3) เป็นผู้แก้ปัญหาของชุมชน กล่าวคือ นักส่งเสริมซึ่งเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดกับเกษตรกรย่อมรู้ปัญหาของชุมชน นักส่งเสริมจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาๆ ต่างด้วย

4) เป็นผู้เชื่อมโยงบุคคล และองค์กรต่างๆ เข้าด้วยกัน กล่าวคือในการทำงานในท้องถิ่นนักส่งเสริมย่อมพบกับบุคคลหลายฝ่าย นอกจากเชื่อมโยงระหว่างนักวิชาการกับเกษตรกรแล้วนักส่งเสริมยังต้องประสานงานกับบุคคล และหน่วยงานอื่นๆ ด้วย

5.2.4 ปัญญา หิรัญรัศมี (2529 : 198) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประกอบไปด้วยบทบาทดังนี้

1) การเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการเกษตรต้องเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้เทคโนโลยีต่างๆ ไปปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น และลดต้นทุนการผลิตสามารถประกอบอาชีพการเกษตรให้มีรายได้มากขึ้น

2) การเป็นผู้ชี้แนะการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้เกษตรกรนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น

3) การเป็นผู้ชี้แนะ และลดการเสี่ยงในการประกอบการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องชี้แนะ มีบทบาทเป็นผู้ให้เกษตรกรลดการเสียงในการประกอบอาชีพทางการเกษตร หรือ ให้มีการเสี่ยงน้อยที่สุด กล่าวคือ เจ้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องให้การสนับสนุน ทั้งทางด้านการผลิต กรตลาด เพื่อให้เกษตรกรเลือกชนิดและประเภทการผลิต ซึ่งเมื่อผลิตออกมาแล้วสามารถหาตลาดจำหน่ายผลิตผลนั้นๆ ได้

4) การเป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหาด้วยตนเอง และเกิดความต้องการที่แท้จริง ที่จะแก้ไขปัญหานั้นๆ มีเกษตรกรจำนวนมากที่ไม่ทราบว่าตนเองมีปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตรอยู่ก็เพราะสืบเนื่องมาจาก การปฏิบัติด้วยความเคยชินติดต่อกันเป็นเวลานาน

5) การเป็นผู้ช่วยแก้ไขปัญหาของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นฝ่ายสนับสนุนความรู้ และเทคโนโลยี ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ดุลยพินิจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จะกล่าวได้ว่าบทบาทนี้ เป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากการกระตุ้นเกษตรกรให้รู้จักปัญหาของตนเองนั่นเอง

6) การเป็นผู้ช่วยประสานงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานหรือโครงการส่งเสริมการเกษตรให้ดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

7) การเป็นผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นผู้ให้บริการแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ตามขอบเขตและหน้าที่ เช่นในกรณีที่เกษตรกรมาติดต่อที่สำนักงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องพึงปฏิบัติ ในการต้อนรับด้วยอัธยาศัยที่ดีงาม อำนวยความสะดวกรวดเร็วในกรณีที่ปฏิบัติตามความประสงค์ของเกษตรกร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรพล เศรษฐบุตร (2541) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พบว่าเกษตรกรในตำบลมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม จำแนกตามค่าเฉลี่ยความต้องการดังนี้ 1) ด้านธุรกิจเกษตร 2) ด้านเครื่องมือทางการเกษตร 3) ด้านการปลูกพืช 4) ด้านปศุสัตว์/ สัตวบาล 5) ด้านอุตสาหกรรมเกษตร และด้านการประมง ตามลำดับ ในด้านการบริหารการจัดการโครงการการฝึกอบรม หลักสูตรการฝึกอบรมควรมีระยะเวลา 1-3 วัน ในช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ควรเกิน 20 คน แบ่งหัวข้อย่อย ไม่ควรเกิน 3 หัวข้อ/การบรรยายแต่ละวันและแบ่ง

สัดส่วนภาคบรรยาย : ปฏิบัติเป็น 30 : 70 มีการนำชม / ทัศนศึกษาและแจกวุฒิบัตรภายหลังการอบรมพร้อมทั้งจะมีการอบรมจัดทำเป็นชุดสื่อ ไม่ควรเน้นวิชาการมากหนัก

รตยาภรณ์ ชู่ภู (2536) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในอำเภอประทิว จังหวัดชุมพร ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรมีดังนี้นี้คือ 1) ด้านการปลูกพืชได้แก่ การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร 2) ด้านเครื่องมือทางการเกษตร ได้แก่เรื่องวิธีการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องทุนแรงทางการเกษตร 3) ด้านธุรกิจเกษตร ได้แก่ เรื่องข้อมูลข่าวสารทางด้านการตลาด 4) ด้านอุตสาหกรรมเกษตรได้แก่เรื่อง การเก็บรักษาผลผลิตก่อนส่งโรงงาน และ 5) ด้านปศุสัตว์ ได้แก่เรื่อง การใช้วัคซีนสัตว์

สิริเพ็ญ กสิกัลปพฤกษ์ (2541) ได้ศึกษาความต้องการในการประกอบอาชีพเกษตร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร ปีการศึกษา 2541 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่ศึกษาที่ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร และนักศึกษาส่วนมากเมื่อจบออกไปแล้วต้องการที่จะประกอบอาชีพเกษตร โดยที่บิดา มารดา ของนักศึกษานั้นส่วนมากประกอบอาชีพเกษตร จึงให้การสนับสนุนบุตรของตนเข้ามาศึกษา สายวิชาชีพเกษตรโดยที่นักศึกษาส่วนใหญ่เมื่อไปประกอบอาชีพนั้นต้องการที่จะเป็นเจ้าของกิจการเอง และในด้านต่างๆ โดยภาพรวมด้านความมั่นคงของนักศึกษามีความต้องการในระดับปานกลาง ด้านความก้าวหน้านักศึกษามีความต้องการในระดับมาก ด้านรายได้นักศึกษามีความต้องการในระดับปานกลาง

ซัมรี เจ๊ะโด (2544) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตร บ้านปาตาตีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 36.80 โดยส่วนมากเกษตรกรสมรสแล้ว ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด เกษตรกรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลามมีประสบการณ์ในการเลี้ยงเฉลี่ย 7.60 ปี มีรายได้จากการเลี้ยงเฉลี่ย 37,000 บาทต่อปี

สภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาวผลการวิจัยพบว่า จำนวนปลาที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นเฉลี่ย 2,000 ตัว โดยส่วนใหญ่จะเลี้ยงในกระชัง (ร้อยละ 95.56) สำหรับความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่ในการเลี้ยง เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง (ร้อยละ 51.11) เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอสำหรับการใช้ในการเลี้ยง (ร้อยละ 66.67) ส่วนการได้รับความรู้ด้านวิทยาการใหม่ๆ ทางการประมงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเห็นว่าความรู้ที่ได้รับนั้นมีน้อย (ร้อยละ 55.56) สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงปลาของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยงเกิดน้ำท่วม (ร้อยละ 77.78) ด้านหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจพอสมควรในการฝึกอบรมวิชาชีพประมง

(ร้อยละ 51.11) ส่วนความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมมีปานกลาง (ร้อยละ 53.33) เอกสารวิชาทางการที่ได้รับการแจกเพื่อใช้ศึกษาประการฝึกอบรมซึ่งถือว่ามีน้อย (ร้อยละ 44.45) ส่วนการจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับเกษตรกรของหน่วยงานราชการมีน้อย (ร้อยละ 44.45) สำหรับการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงมีน้อย (44.45) ส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพประมงในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวที่สุด (ร้อยละ 64.44)

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตร บ้านปาตาตีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวมีความต้องการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ระดับมากทุกรายการ

วินัย ติงหวัง (2546)ได้ศึกษาการศึกษาความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านท่าพะยอมที่มีการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปี พ.ศ. 2546 พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านท่าพยอม ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปี พ.ศ. 2546 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชายแต่งงานแล้ว ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด และประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก สำหรับระดับการศึกษาส่วนมากจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาท/ปีสำหรับความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านท่าพยอมที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปี พ.ศ. 2546 พบว่า ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน และด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยรวม 4.79)

เอกสิทธิ์ องอาจ (2544)ได้ศึกษาความต้องการบริการแนะแนวและความคิดเห็นข้อมูลเสนอแนะใหม่ๆ ต่อการให้บริการแนะแนวของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาชายมากกว่า นักศึกษาหญิง มีอายุ 20 ปี ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาอยู่ในช่วง 2.00-2.59 เรียนสาขาสัตวศาสตร์ ผู้ปกครองของนักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง นักศึกษามีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 1,500-2,000 บาทต่อเดือน ขณะที่กำลังศึกษาอยู่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีงานพิเศษทำ และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะศึกษาต่อมากกว่าประกอบอาชีพ

96412

การศึกษาความต้องการบริการแนะแนวด้านต่างๆ ของนักศึกษาพบว่าโดยรวมแล้ว นักศึกษามีความต้องการบริการแนะแนวด้านบริการสนเทศอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป มากกว่าความต้องการอื่น ๆ ความต้องการบริการแนะแนวด้านบริการให้คำปรึกษาพบว่าโดยรวมแล้วนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความต้องการรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อมากกว่าความต้องการอื่นๆ ความต้องการบริการแนะแนวด้านการจัดวางตัวบุคคล พบว่าโดยภาพรวมแล้ว นักศึกษามีความต้องการในระดับมาก โดยเฉพาะต้องการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อเมื่อสำเร็จการศึกษา มากกว่าความต้องการอื่นๆ ส่วนความต้องการบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับงานแนะแนวและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการแนะแนว พบว่า นักศึกษาต้องการความสะดวกสบายในการใช้บริการห้องแนะแนว โดยเฉพาะเอกสารข้อมูลต่างๆ ต้องทันสมัยต่อเหตุการณ์ต้องการให้งานแนะแนวมีการประชาสัมพันธ์ และนอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลที่จะทำหน้าที่ในการแนะแนวนั้นไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็ตามต้องมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการแนะแนว จึงสามารถให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้

โสภณ โชติพฤกษ์. (2543) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิ์ภาพการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยประมงติณสูลานนท์. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงส่วนใหญ่สมรสแล้วและนับถือศาสนาพุทธ มีอายุเฉลี่ย 15.65 ปี และมีประสบการณ์สอนเฉลี่ย 3.70 ปี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอาจารย์และมีวุฒิทางการศึกษาเกษตร จบการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด และครึ่งหนึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้างานด้านการบริหารนอกเหนือจากการสอน โดยมีชั่วโมงการสอนหรือคาบสอนในวันเวลาราชการ เฉลี่ย 16.57 คาบ/สัปดาห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้อการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิ์ภาพการสอน มีจำนวนผู้ฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิ์ภาพการสอน ร้อยละ91.90 เกี่ยวกับด้านหลักสูตร มีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติม ในระดับเห็นด้วยดีมาก คือ การสร้างหลักสูตรการศึกษาเกษตรด้านการประมงให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และอีก 4 รายการมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในระดับปานกลางเทคนิคและวิธีการสอนมีความความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมเห็นด้วยมาก 4 รายการ คือ 1) ด้านการสอนที่เน้น การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2)การเตรียมการสอนด้านความรู้และเทคนิคการจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่เหมาะสม 3) เทคนิคการเร้าความสนใจและการเสริมกำลังใจแก่ผู้เรียน 4) ด้านเทคนิคการสอนภาคการทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีความต้องการความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมระดับปานกลาง 7 รายการ ด้านสื่อการเรียนการสอน ความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในระดับมาก 1 รายการ คือ เทคนิคการผลิตและการใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูป ความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในระดับปานกลางมี 11 รายการ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน มีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในระดับมาก 4 รายการ คือ 1) การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Port

folio) 2) การประเมินผลโดยการวิจัยชั้นเรียน 3) การจัดทำแบบทดสอบมาตรฐาน และ 4) การใช้คำถามให้นักศึกษาเกิดความคิด อีก 6 รายการครู- อาจารย์มีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในระดับปานกลาง

7. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกร ต. ป่าบอน อ. ป่าบอน จ.พัทลุง

7.1. แผนพัฒนาการเกษตรตำบลป่าบอนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (ปี พ.ศ. 2548 – 2550) (ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง 20 กรกฎาคม 2547)

7.1.1 โครงการพัฒนาชุมชนตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

หลักการเหตุผล

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เป็นการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต 3 ปี เพื่อปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตรในตำบลป่าบอน โดยมุ่งการสร้างรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น และเพื่อการประสานแผนงานโครงการ หน่วยงานภาครัฐและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนอื่นๆ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการเกษตร
- มีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน
- เพื่อประสานงานเชื่อมโยงแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน
- จะทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน
- ชุมชนจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ตรงตามความต้องการของปัญหา

พื้นที่เป้าหมาย

- ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 9 หมู่บ้าน

งบประมาณ

- 21,000 บาท จากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผู้รับผิดชอบ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

7.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

สภาพทั่วไป

ตำบลป่าบอน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอป่าบอน ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 9 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือจดตำบลโคกสัก อำเภอบางแก้ว และตำบลฝาละมี อำเภอปากพะยูน

ทิศใต้ จดตำบลหนองธงและตำบลวังใหม่ อำเภอป่าบอน

ทิศตะวันออก จดตำบลวังใหม่ อำเภอป่าบอน

ทิศตะวันตก จดตำบลแม่ขรี อำเภอตะโหมด และตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน

พื้นที่

ตำบลป่าบอน มีเนื้อที่ทั้งหมด 77.85 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 48,656.25 ไร่

ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศเป็นที่ราบค่อนข้างสูงเป็นลูกคลื่นทางทิศใต้ และเป็นที่ราบลุ่มทางทิศเหนือ ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวบนทรายและดินร่วนปนทราย เหมาะสำหรับการทำสวนยางและทำนา

การปกครองและประชากร

การปกครอง ตำบลป่าบอนแบ่งออกเป็น 9 หมู่บ้านคือ มีจำนวนประชากร 8,084 คน เป็นเพศชาย 3,990 คน เพศหญิง 4,094 คน มีครัวเรือนทั้งหมด 1,454 ครัวเรือน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรของ ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง

หมู่บ้าน	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร		จำนวนครัวเรือน	จำนวนบ้าน
		จำนวน	ร้อยละ		
1.	บ้านในล้อม	1,006	12.44	207	207
2.	บ้านกลาง	727	8.99	144	144
3.	บ้านหนองเทียะ	309	3.82	65	65
4.	บ้านควนนุ้ย	719	8.89	152	152
5.	บ้านโคกนาคบุตร	1,101	15.13	207	207
6.	บ้านท่าดินแดงตก	671	8.30	123	123
7.	บ้านป่าบอนต่ำ	1,101	13.62	168	168
8.	บ้านทุ่งผีปั้นรูป	1,513	18.72	257	257
9.	บ้านศาลาน้ำ	851	10.08	134	134
	รวม	8,084	100	1,454	1,454

20891

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย มี 9 สาย คือ คลองป่าบอน คลองหัก คลองป่าใส คลองสายหวะ ห้วยแม่ขรี ห้วยช้างเล่น ห้วยปราง ห้วยทับจาก ห้วยน้ำโต

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ชลประทาน 2 แห่ง ชลประทานป่าบอน ชลประทานท่าเชียด
- ฝายกั้นน้ำ 8 แห่ง

เส้นทางคมนาคม

- ถนนเพชรเกษม (สายเอเชีย) พัทลุง – หาดใหญ่ ตัดผ่านหมู่ที่ 8,3,10
- ถนนสายห้วยทราย – ปากพะยูน ตัดผ่านหมู่ที่ 3,1,2,7
- ถนนสายชลประทานแม่ขรี – ควนพระ ตัดผ่านหมู่ที่ 4,5,9
- ถนนสาย กรป. – ควนเคี่ยม ตัดผ่านหมู่ที่ 8,6
- เส้นทางรถไฟ ตัดผ่านหมู่ที่ 9

กลุ่มชุดดินความเหมาะสมของดิน

ตำบลป่าบอน มีชุดดินต่างๆ กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งแบ่งตามเนื้อดิน สีของดิน โครงสร้างของดิน

ความเหมาะสมของดินและข้อจำกัด

ถ้าพิจารณาความเหมาะสมของดิน ในการปลูกพืชต่างๆ ของตำบลโดยใช้ข้อมูลจากแผนที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พอจะแยกรายละเอียดได้ ดังนี้

7.2.2 ดินเหมาะสมและข้อจำกัดสำหรับปลูกข้าว

1. เหมาะสมดี ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งตำบล
2. เหมาะสมปานกลาง ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งตำบล
3. ไม่ค่อยเหมาะสม ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งตำบล

ดินเหมาะสมและข้อจำกัดสำหรับปลูกยางพารา

1. เหมาะสมดี ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งตำบล
2. เหมาะสมปานกลาง ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งตำบล
3. ไม่ค่อยเหมาะสม ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งตำบล

ดินเหมาะสมและข้อจำกัดสำหรับปลูกไม้ผล

1. เหมาะสมดีมาก ประมาณร้อยละ 5 ของพื้นที่ทั้งตำบล
2. เหมาะสมดี ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งตำบล
3. เหมาะสมปานกลาง ประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งตำบล
4. พื้นที่ไม่เหมาะสม ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งตำบล

หองสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
จุฬาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

7.3 สถานการณ์ของชุมชน

ปัญหาของชุมชน

- ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ
- ปัญหาอาชีพและรายได้ไม่มั่นคง
- ปัญหาราคาผลผลิตเกษตรตกต่ำไม่แน่นอน
- ปัญหาการขาดเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ
- ปัญหาการว่างงานหลังเสร็จภารกิจหลัก
- ปัญหาหนี้สิน
- พันธุ์พืช,พันธุ์สัตว์,ปุ๋ยเคมี ราคาแพง

สภาพทางสังคม

หน่วยธุรกิจของตำบล

- โรงแรม จำนวน 1 โรง
- ปั๊มน้ำมัน จำนวน 3 ปั๊ม
- โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 4 โรง

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 โรง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 ศูนย์
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง

สถาบันทางศาสนา

- วัด 1 แห่ง พระจำนวน 7 รูป
- สำนักสงฆ์ 2 แห่ง พระจำนวน 2 รูป
- มัสยิด 1 แห่ง

ด้านสาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน 2 แห่ง

การโทรคมนาคม

- โทรศัพท์ติดตั้งประจำบ้าน 110 เครื่อง
- โทรศัพท์มือถือ 1,277 เครื่อง
- ตู้โทรศัพท์สาธารณะ 9 ตู้

การถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตำบลป่าบอน มีเนื้อที่ทั้งหมด 48.656 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตร 35,807 ไร่

ตารางที่ 2 แสดงพื้นที่ทำการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง

	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)								รวม (ไร่)	
		ยาง พารา	ข้าว	ไม้ผล	ปาล์ม น้ำมัน	ไม้ยืนต้น	พืชไร่ อื่นๆ	พืชผัก	เกษตรผสมผสาน		
1	4,825	3,880	540	25	-	48	15	15	5	4,528	
2	2,750	1,850	70	35	30	45	40	10	10	2,090	
3	5,590	1,715	1,285	65	-	41	45	15	12	3,178	
4	5,756	3,210	1,075	78	-	90	80	20	12	4,565	
5	4,280	1,615	1,658	65	34	135	35	45	42	3,629	
6	5,529	3,880	1,225	35	4	55	20	20	5	5,244	
7	2,233	68	1,322	20	-	48	25	25	5	1,513	
8	7,808	5,625	-	131	18	95	45	20	15	5,949	
9	6,524	3,162	260	129	530	79	20	40	25	4,245	
10	1,250	728	55	16	-	25	25	7	10	866	
รวม	46,545	25,733	7,490	599	616	661	350	217	141	35,807	

ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์และการประมง

ตารางที่ 3 แสดงการเลี้ยงสัตว์และการประมง

หมู่ที่	โคเนื้อพื้นเมือง (ราย/ตัว)	โคลูกผสม (ราย/ตัว)	ไก่-เป็ด (ราย/ตัว)	สุกร (ราย/ตัว)	แพะ-แกะ (ราย/ตัว)	การเลี้ยงปลา (บ่อ/ไร่)
1	16/46	-	47/520	3/44	-	13/5
2	20/99	-	46/1040	4/64	-	6/3
3	41/139	¼	71,1,435	3/32	-	14/10
4	31/289	6/54	56,1,187	11/764	-	12/805
5	55/265	4/20	46/4,126	20/296	-	20/18

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงการเลี้ยงสัตว์และการประมง

หมู่ที่	โคเนื้อพื้นเมือง (ราย/ตัว)	โคลูกผสม (ราย/ตัว)	ไก่-เป็ด (ราย/ตัว)	สุกร (ราย/ตัว)	แพะ-แกะ (ราย/ตัว)	การเลี้ยงปลา (บ่อ/ไร่)
6	25/207	2/6	58/1,392	3/54	-	31/24.5
7	25/207	-	28/955	17/117	1/17	8/3.5
8	94/580	½	102/13292	14/196	1/15	39/22.5
9	29/159	-	32/3602	2/19	-	15/5
10	10/35	-	18/425	3/21	-	4/4
รวม	343/1945	14/86	504/26974	80/1607	2/32	162/104

ข้อมูลการรวมกลุ่มเกษตรกร

1. **กลุ่มเกษตรกรจำนวน 1 กลุ่ม**

กลุ่มเกษตรกรทำนาป่าบอน สมาชิก 126 ราย

2. **กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร** จำนวน 10 กลุ่ม สมาชิก 345 ราย

ตารางที่ 4 แสดงการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแม่บ้านฯ	การออมทรัพย์ เงินออม (บาท)	สมาชิก (คน)	ฌาปนกิจ สงเคราะห์ (คน)	แปรรูป (คน)	หัตถกรรม (คน)	อื่นๆ (คน)
1	บ้านในล้อม	-	-	-	-	10	-
2	หนองเทียะ	-	-	-	10	-	-
3	ห้วยทราย	-	-	42	-	-	-
4	ควนนุ้ย	-	-	-	-	-	15
5	โคกนากบุตร	402,800	84	72	-	-	-
6	ท่าดินแดงตก	470,740	102	168	-	-	-
7	ป่าบอนต่ำ	-	-	-	-	15	-
8	ควนเสาธง	3,270,610	408	194	-	10	-
9	ศาลาน้ำ	155,040	53	14	10	10	
10	ป่าบอนสามัคคี	-	-	38	-	-	-
	รวม	4299,190	647	528	20	45	15

ขนาดการถือครองที่ดิน

- เกษตรกรตำบลป่าบอนถือครองที่ดินเฉลี่ย 10.5 ไร่ ต่อครัวเรือน
- สิทธิการทำกิน เอกสารสิทธิจะเป็นโฉนดและสปก.
- จำนวนผู้ใช้แรงงานทั้งตำบล 3,127 ราย

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

- แหล่งสินเชื่อการเกษตรที่เกษตรกรในตำบลใช้บริการอยู่ ได้แก่

1. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่าบอน
2. สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าบอนต่ำ
4. ออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 6 กลุ่ม
5. กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 11 กองทุน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ข้อมูลการตลาด (วิถีการตลาด แหล่งรับซื้อ)

ภาพที่ 1วิถีตลาดยางพารา

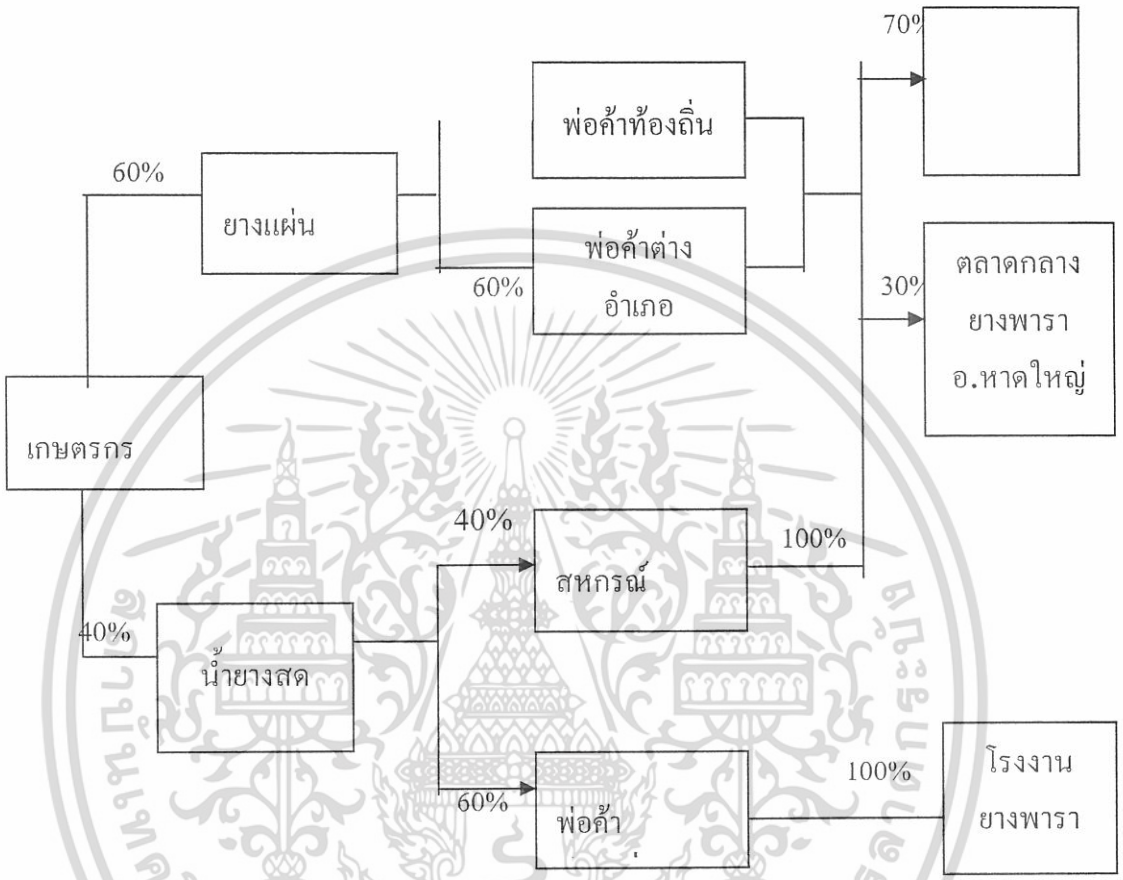

ที่มา: ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 2 วิถีตลาดข้าว

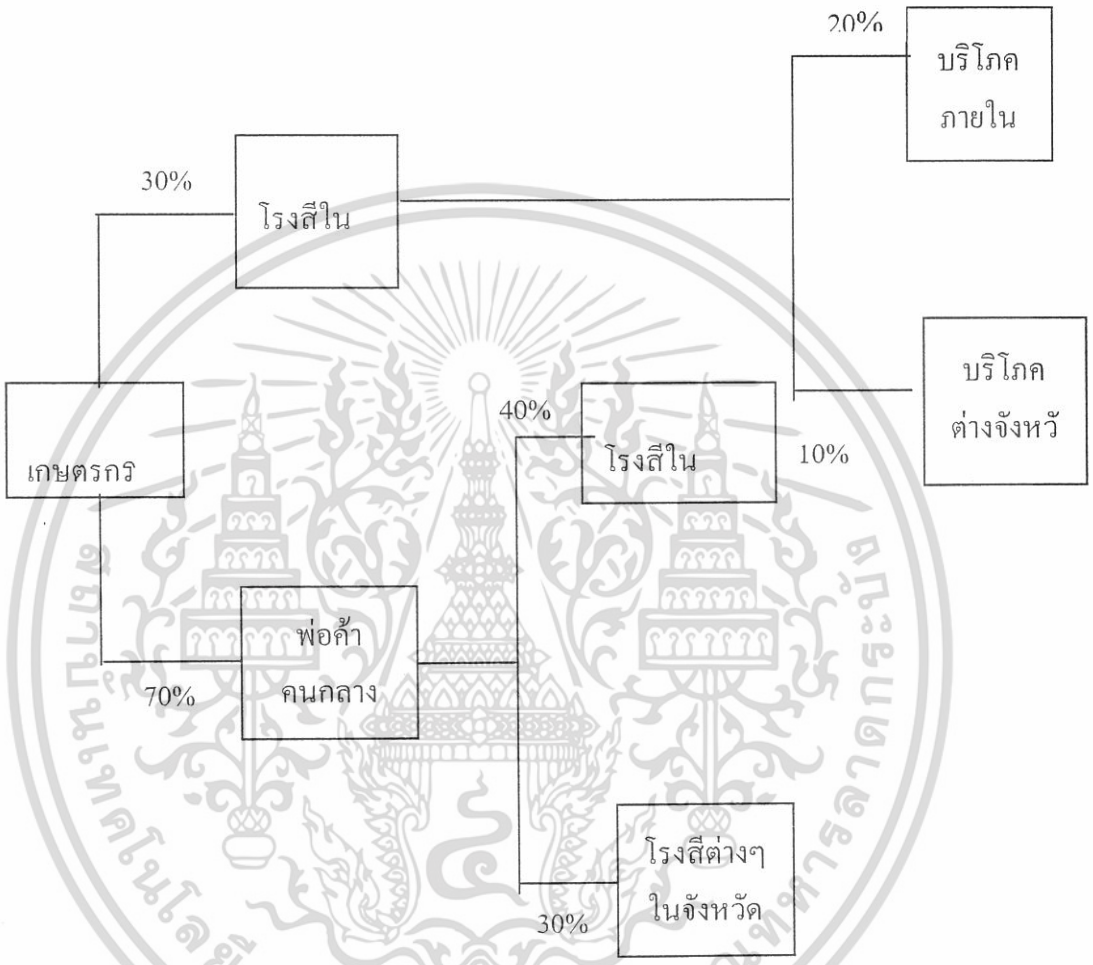

ที่มา: ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 3 วิถีตลาดสับปะรด

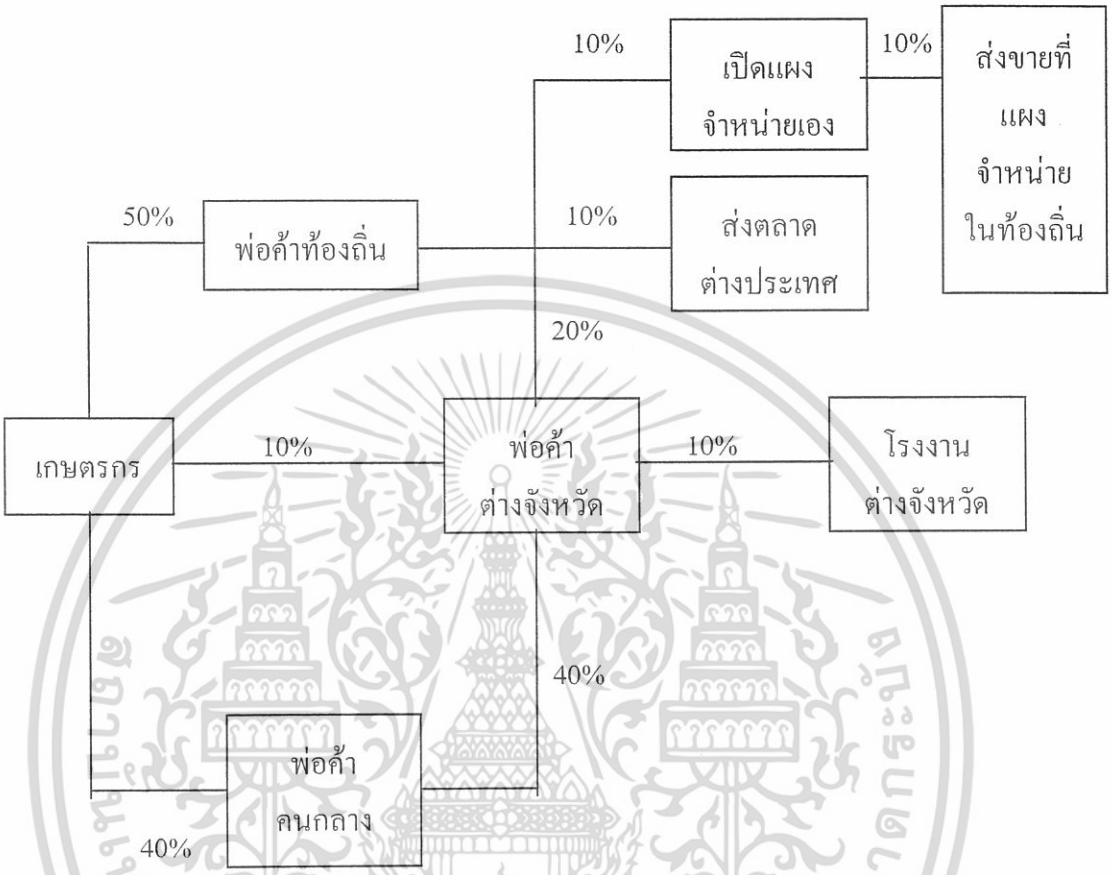

ที่มา: ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

การตลาด

ตลาดเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการประกอบอาชีพการเกษตรสินค้าเกษตรจะต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้เกิดความผันผวนในด้านราคา เนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ จึงทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการขาดทุนสูง หากไม่มีการวางแผนและบริหารจัดการที่ดีพอ เกษตรกรจะต้องรู้ทิศทางของตลาด จะต้องผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อการแข่งขันในระบบตลาด

วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของตำบล

1. วิสัยทัศน์พัฒนาการเกษตรตำบลป่าบอน"เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพดี เป็นแหล่งอาหารของประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ตำบล จะทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น"

2. วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มปริมาณสินค้าเกษตรให้มากขึ้นและหลากหลาย
- เพื่อพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
- เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรโดยการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์
- เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกร
- เพื่อนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้พัฒนาการเกษตร
- เพื่อสร้างรายได้ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคง

3. เป้าหมายการพัฒนา

- ด้านเศรษฐกิจ

พัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานปริมาณเพิ่มขึ้น เกษตรกรเจ้าของกิจการยืนอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ลดต้นทุนการผลิตให้มีรายได้และกำไรเพิ่มขึ้น

- ด้านสังคม

เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกร ให้กลุ่มเป็นศูนย์รวมของธุรกิจเกษตรและกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่อง เกษตรกรมีงานทำตลอดปี ลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัญหายาเสพติดและอาชญากรรม จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

- ด้านสิ่งแวดล้อม

สร้างจิตสำนึกให้ชุมชน ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องช่วยกันอนุรักษ์และดูแลรักษา

6.4 แผนพัฒนาการการเกษตรตำบลป่าบอน แผนงาน / โครงการ (ปี 2548 - 2550)

ตารางที่ 5 แผนพัฒนาการเกษตร2548- 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
ปรับปรุงฟื้นฟูอาชีพการเกษตร	ส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพดีมาตรฐาน	เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตไม่มีคุณภาพทำให้ราคาต่ำไม่คุ้มต่อการลงทุน	-สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีข้าวเล็บนกจำนวน 9,000 กก.ดำเนินการในพื้นที่ หมู่ที่ 5,6,7 จำนวน 600 ไร่	กลุ่มผลิตข้าว หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7 จำนวน 90 คน	45,000	45,000	45,000	เกษตรกร 90 ราย มีผลผลิตข้าวพันธุ์ดีเพิ่มขึ้น
	ส่งเสริมการเปลี่ยนระบบการทำนาดำเป็นนาหว่าน	เกษตรกรทำนาดำต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงทำให้ไม่คุ้มทุน	-ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำนาหว่านน้ำตมให้เกษตรกร 150 ราย	กลุ่มผลิตข้าว หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7	5,000	5,000	5,000	เกษตรกร 150 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร2548- 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านปศุสัตว์)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ ปี 48	ปี 49	ปี 50	ตัวชี้วัด
ปรับปรุงฟื้นฟูอาชีพการเกษตร	ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงโคพื้นเมืองซึ่งเจริญเติบโตช้าให้ผลตอบแทนน้อย	-สนับสนุนเมล็ดแม่พันธุ์ลูกผสมอเมริกันบราห์มันจำนวน 48 ตัว ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 4,5,8	กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อหมู่ที่ 4,5,8 เกษตรกร 48 ราย	300,000	300,000	300,000	เกษตรกร 48 ราย มีแม่โคพันธุ์ดีและมีรายได้เพิ่มขึ้น
			-ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม, การทำแปลงหญ้า เกษตรกร 48 ราย	สมาชิกกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ 48 ราย	2,000	2,000	2,000	เกษตรกร 48 ราย มีความรู้เรื่องการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร2548- 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านปศุสัตว์)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
ปรับปรุงฟื้นฟูอาชีพการเกษตร	ส่งเสริมการปลูกหญ้าและพืชอาหารสัตว์	การเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพเสริมอย่างหนึ่งที่ทำรายได้ให้เกษตรกร แต่เกษตรกรจะเลี้ยงโดยให้โคกินหญ้าตามธรรมชาติทำให้ไม่สามารถเพิ่มปริมาณโคให้มากขึ้นได้	-สนับสนุนเมล็ดพันธุ์หญ้าให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโค จำนวน 150 ราย ให้เกษตรกรทำแปลงหญ้ารายละ 1-2 ไร่	กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อหมู่ที่ 4,5,8	200,000	200,000	200,000	ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ปริมาณโคเนื้อมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร2548- 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ ปี 48	ปี 49	ปี 50	ตัวชี้วัด
ปรับปรุงฟื้นฟู อาชีพการเกษตร	ส่งเสริมการปลูกสับปะรดคุณภาพดีตามมาตรฐาน	เกษตรกรปลูกสับปะรดจำนวนมาก คำนึงถึงแต่ปริมาณทำให้ผลผลิตไม่มีคุณภาพ หากผลผลิตมีปริมาณมากจะทำให้ราคาตกต่ำ	-จัดทำเป็นแปลงเรียนรู้ให้เกษตรกรดูเป็นตัวอย่าง -สนับสนุนหน่อพันธุ์, ปุ๋ยชีวภาพ,ปุ๋ยเคมี ดำเนินการในเนื้อที่จำนวน 60 ไร่ ในพื้นที่ หมู่ที่ 1,2,6,7	เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จำนวน 12 ราย	600,000	600,000	600,000	-เกษตรกรสามารถผลิตสับปะรดคุณภาพดีเพิ่มขึ้น -เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร2548- 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
ปรับปรุงฟื้นฟู อาชีพการเกษตร	ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพในสวนยางพารา	-เกษตรกรทำสวนยางพาราส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมีในการบำรุงรักษาสวนมาเป็นเวลานานทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ ผลผลิตลดลงและต้นทุนสูง -ปุ๋ยเคมีราคาแพง	-สนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน -ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 2,3,5,6,8 เนื้อที่ 1,000 ไร่ เกษตรกร 100 ราย -ดำเนินการในรูปกลุ่มลักษณะเงินทุนหมุนเวียน	กลุ่มผู้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 8	87,500	87,500	87,500	-เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากการลดต้นทุนการผลิต -ผลผลิตเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
ปรับปรุงฟื้นฟู อาชีพการเกษตร	ส่งเสริมการปลูกผัก ปลอดภัยจากสารพิษ	-เกษตรกรปลูกผักใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชปริมาณมาก ทำให้ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค -ต้นทุนสารเคมีราคาแพง -ราคาผลผลิตต่ำ	-สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก, ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยชีวภาพ, ปุ๋ยเคมี, สารล่อดักจับแมลง ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 5,7,9 เนื้อที่ 75 ไร่ -ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน 3 ครั้ง	กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลป่าบอน หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 9 จำนวน 20 ราย	200,000	200,000	200,000	เกษตรกร 20 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคมีความปลอดภัยจากสารเคมี

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	-ส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพ -ถ่ายทอดความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ	เกษตรกรละเลยการปรับปรุงดินมาเป็นเวลานานใช้แต่ปุ๋ยเคมีทำให้คุณสมบัติของดินเสื่อมลงจึงมีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงบำรุงดินให้มีคุณสมบัติเหมาะสมในการปลูกพืชมากยิ่งขึ้น	-สนับสนุนวัตถุดิบในการทำปุ๋ยชีวภาพ เช่น กากน้ำตาล ,รำข้าว,ปุ๋ยคอก ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 1-9 เกษตรกรร่วมโครงการ 200 ราย -อบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 200 ราย/2 ครั้ง	กลุ่มผลิตและใช้ปุ๋ยชีวภาพ หมู่ที่ 1-9 จำนวน 200 ราย	60,000 20,000	60,000 20,000	60,000 20,000	-เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการลดต้นทุนจากการใช้ปุ๋ยเคมี -ผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
แผนการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	รณรงค์ป้องกันและกำจัดหนูนา	หนูนาเป็นศัตรูที่ทำลายพืชผลของเกษตรกรทำให้ผลผลิตต่ำไม่คุ้มต่อการลงทุน	-จัดงานวันกำจัดหนู -ตั้งงบประมาณรับซื้อหางหนูหางละ 2 บาท ดำเนินการหมู่ที่ 1,2,3,4,5,6,7 เกษตรกร 300 ราย	-เกษตรกรทำนาจำนวน 300 ราย -กลุ่มผลิตข้าวคุณภาพดีปลอดภัยจากสารพิษ หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7	50,000	50,000	50,000	-

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ ปี 48	ปี 49	ปี 50	ตัวชี้วัด
แผนการป้องกันและกำจัดหอยเชอร์รี่	รณรงค์ป้องกันกำจัดหอยเชอร์รี่	ปัจจุบันหอยเชอร์รี่ได้แพร่ระบาดทำลายต้นข้าวของเกษตรกรจำนวนมากทำให้ผลผลิตข้าวลดลงไม่คุ้มต่อการลงทุนทำนา	-รณรงค์กำจัดหอยเชอร์รี่ -จัดงานวันประกวดหอยเชอร์รี่ -สนับสนุนรางวัลผู้ส่งหอยเชอร์รี่เข้าประกวด -สาธิตการทำปุ๋ยชีวภาพ (น้ำหมักหอยเชอร์รี่) -สนับสนุนถังหมักกากน้ำตาล	เกษตรกรทำนา หมู่ที่ 3,4,5,6,7 จำนวน 300 ราย	50,000	50,000	50,000	-ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น -เกษตรกรมีความรู้เรื่องการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านประมง)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
ปรับปรุงฟื้นฟู อาชีพการเกษตร	-ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อดิน	-ปัจจุบันปลาธรรมชาติลดน้อยลงไม่มีปลาธรรมชาติให้เกษตรกรหามาบริโภคหรือจำหน่าย -เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเหลือก็จำหน่ายเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้	-สนับสนุนพันธุ์ปลาและอาหาร -ดำเนินงานในรูปกลุ่มลักษณะเงินทุนหมุนเวียน -ดำเนินการในหมู่ที่ 1-10 จำนวน 150 บ่อ	กลุ่มเลี้ยงปลาหมู่ที่ 1-10 จำนวนเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ 150 ราย	150,000	150,000	150,000	เกษตรกรลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
	-ถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปลาน้ำจืด		-จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปลากินพืช, กินเนื้อ		15,000	15,000	15,000	

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ ปี 48	ปี 49	ปี 50	ตัวชี้วัด
ปรับปรุงฟื้นฟู อาชีพการเกษตร	-ส่งเสริมการปลูกส้มโอหอมหาดใหญ่	-ส้มโอเป็นพืชที่ปลูกง่าย ขึ้นได้ดีในพื้นที่ตำบลป่าบอน -ผลผลิตมีตลอดปีเก็บไว้ได้นาน -เป็นการเสริมรายได้ในครัวเรือน	-สนับสนุนต้นพันธุ์ส้มโอหอมหาดใหญ่ -สนับสนุนปุ๋ยคอก, ปุ๋ยอินทรีย์ -เกษตรกรร่วมโครงการหมู่ที่ 1-10	เกษตรกรผู้ร่วมโครงการหมู่บ้านละ 20 ราย รวมจำนวน 200 ราย	400,000	400,000	400,000	-
	-ถ่ายทอดความรู้การดูแลรักษาส้มโอ		-อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร 200 ราย		20,000	20,000	20,000	

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านการแปรรูป)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ ปี 48	ปี 49	ปี 50	ตัวชี้วัด
แผนธุรกิจชุมชน	ส่งเสริมการทำผ้าบาติก	-เกษตรกรมีเวลาหลังจากกรีดยางจะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ -เสริมรายได้ให้กับครอบครัว -มีตลาดจำหน่าย	-จัดอบรมฝึกปฏิบัติ 100 ชั่วโมง -คัดเลือกผู้สนใจเข้าร่วมฝึกอบรม 60 ราย -สนับสนุนงบประมาณจ้างวิทยากรและวัสดุฝึก	-กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 3 กลุ่ม	100,000	100,000	100,000	มีรายได้เพิ่มขึ้นในครัวเรือน

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านการแปรรูป)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
แผนธุรกิจชุมชน	ส่งเสริมการทำดอกไม้จากดินไทย-ญี่ปุ่น	-สมาชิกแม่บ้านฯ มีเวลาว่างหลังจากกรีดยางจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ -เพิ่มรายได้ในครัวเรือน	-อบรมสมาชิกผู้สนใจจำนวน 60 ราย พื้นที่หมู่ที่ 1,2,7 -สนับสนุนงบประมาณจ้างวิทยากร, วัสดุฝึกอบรม	สมาชิกแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ 1,2,7	60,000	60,000	60,000	-มีรายได้เพิ่มขึ้นในครัวเรือน -มีความรู้การประดิษฐ์ดอกไม้ดิน

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ			ตัวชี้วัด
					ปี 48	ปี 49	ปี 50	
ปรับปรุงฟื้นฟู อาชีพการเกษตร	-ส่งเสริมการปลูกส้มโชกุน	-ส้มโชกุนเป็นไม้ผลที่ผลผลิตออกตลอดปี -ส้มราคาไม่ตกต่ำเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค -เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร	-ส่งเสริมให้เกษตรกรหมู่ที่ 5,6,8,9 ปลูก จำนวน 40 ราย -สนับสนุนต้นพันธุ์, ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยชีวภาพ, ปุ๋ยเคมี	เกษตรกร ผู้ร่วมโครงการ 40 ราย	100,000	100,000	100,000	-เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น -มีผลไม้ไว้บริโภคในครัวเรือน
	-ถ่ายทอดความรู้การปลูกส้มโชกุนและการบำรุงรักษา		-อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้ร่วมโครงการ 40 ราย		5,000	5,000	5,000	

ตารางที่ 5 (ต่อ) แผนพัฒนาการเกษตร 2548 – 2550ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านอาชีพการเกษตร (ด้านพืช, สัตว์, ประมง)

ประเภทแผน	โครงการ/กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (กลุ่ม/องค์กร)	งบประมาณ (บาท) แหล่งงบประมาณ ปี 48	ปี 49	ปี 50	ตัวชี้วัด
แผนการถ่ายทอดความรู้	ทัศนศึกษาดูงาน	-เกษตรกรจะได้เห็นของจริง -เป็นการกระตุ้นให้มีความสนใจการเกษตรมากขึ้น -ได้รับทราบปัญหาและวิธีการแก้ไข	-นำเกษตรกรจากกลุ่มอาชีพต่างๆ จำนวน 100 ราย ทัศนศึกษาดูงานฟาร์มต่างๆ ที่ประชุมผลสำเร็จ	กลุ่มปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และกลุ่มประมง จำนวน 5 กลุ่ม	100,000	100,000	100,000	เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นและสามารถนำไปปฏิบัติได้ 50%

6.5 รูปแบบการเขียนโครงการ/กิจกรรม

ชื่อโครงการ ส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ผู้รับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลป่าบอน

หลักการและเหตุผล

ตำบลป่าบอนมีพื้นที่ปลูกผักอยู่ประมาณ 250 ไร่ ซึ่งจะมีการปลูกหมุนเวียนตลอดปี เนื่องจากเป็นการปลูกเพื่อการค้าจึงให้ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนไม่น้อยกว่า 500 ตัน/ปี เป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้มากพอสมควร แต่เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในปริมาณที่มาก และใช้อย่างไม่ถูกวิธีจึงทำให้ผลผลิตพืชผักที่จำหน่ายสู่ตลาดจะมีสารพิษตกค้าง การนำไปบริโภคจึงไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิต

ดังนั้น เพื่อสนองนโยบายรัฐบาล ตามโครงการผลิตพืชปลอดภัยนำไทยสู่ครัวโลก และปัญหาการผลิตผักที่เกษตรกรประสบนั้น คือ ดินมีสภาพเป็นกรดขาดความอุดมสมบูรณ์ มีศัตรูพืชทำลายพืชผัก มีการใช้สารเคมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสม จึงเห็นควรจัดทำโครงการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อรณรงค์และส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกผัก ลดการใช้สารเคมีเพื่อเปลี่ยนมาปลูกผักที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยจากสารพิษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี เปลี่ยนมาใช้แนวทางการผลิตพืชที่ถูกต้องเหมาะสม
2. เพื่อแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ทำให้ผลผลิตตกต่ำไม่มีคุณภาพ
3. เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งที่เข้าสู่วงจรตลาดที่มีการแข่งขันน้อย
4. เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1. ส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 9 ตำบลป่าบอน จำนวน 75 ไร่
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตผักคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษ 500 ตัน/ปี
3. สนับสนุนปัจจัยการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี สารชีวภาพชีวภัณฑ์

พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 9 ตำบลป่าบอน จำนวน 75 ไร่

ระยะเวลา

ดำเนินการตั้งแต่มกราคม 2548 – กันยายน 2550

แผนการดำเนินงาน

ตารางที่ 6 แผนการดำเนินงานโครงการผลิตผักปลอดสารพิษ

กิจกรรม	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
ประชุมชี้แจง	↔											
ถ่ายทอดความรู้		↔	↔									
จัดซื้อจัดจ้าง			↔	↔								
ดำเนินการ					↔	↔	↔	↔				
ติดตามประเมินผล								↔	↔	↔	↔	

วิธีการดำเนินงาน

1. รายละเอียดวัสดุโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี 2548

ตารางที่ 7 แผนวิธีการดำเนินงาน

ที่	ชนิดวัสดุ	ราคา/หน่วย	จำนวนวัสดุ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1.	กาวเหนียว ขนาด 400 กรัม	185 บาท	74 กระป๋อง	13,690	
2.	แผ่นทากาว	4 บาท	2,220 แผ่น	8,880	
3.	เชื้อ BT ขนาด 500 กรัม	290 บาท	21ขวด 74ลิตร	6,090	
4.	สาร EM ขนาด 1 ลิตร	68 บาท	292กระสอบ	5,032	
5.	สารโดโลไมล์ ขนาด 25 ก.ก	50 บาท	-	14,600	
6.	สารไบโอกรีน ขนาด 400 ซีซี	190 บาท	21ขวด	3,990	
7.	ขี้ไก่แกลบ กระสอบละ 25 กิโลกรัม	25บาท	960	2,4000	
8.	แคลเซี่ยมโบรอน ขนาด 1 ลิตร	200 บาท	21ลิตร	4,200	
9.	ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 กระสอบละ 50 กิโลกรัม	570บาท	74กระสอบ	42,180	
10.	ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 กระสอบละ 50 กิโลกรัม	640บาท	74กระสอบ	47,360	

ตารางที่ 7 (ต่อ) แผนวิธีการดำเนินงาน

ที่	ชนิดวัสดุ	ราคา/หน่วย	จำนวนวัสดุ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
11.	ค่าเมล็ดพันธุ์แตงร้าน ขนาดกระป๋องละ 30 กรัม		17กระป๋อง	16,800	
12.	ค่าเมล็ดพันธุ์มะระ ขนาดกระป๋องละ 100 กรัม		24กระป๋อง	1,000	
13.	ค่าเมล็ดพันธุ์มะเขือเปราะยาว ขนาดกระป๋องละ 20 กรัม		4กระป๋อง	6,750	
14.	ค่าเมล็ดพันธุ์พริกหนุ่ม ขนาดกระป๋องละ 20 ก		15 กระป๋อง		
	รวม		-	200,692	

ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการ

- กลุ่มปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ 2 กลุ่ม สมาชิก 20 ราย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- มีกลุ่มผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน 2 กลุ่ม
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ไร่ละ 5,000 บาท/ปี
- ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความปลอดภัยจากการลดการใช้สารเคมี 500 ราย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการเกษตร ในตำบลป่าบอนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,084 คน จำนวน 1,454 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรครัวเรือนละ 1 โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 145 ครัวเรือนโดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,454 ครัวเรือน ตามแนวคิดของ ฉัตร ช่ำชอง
(อ้างในหลักและวิธีการส่งเสริมการเกษตร 2528) ทั้งนี้ได้ใช้หลักในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ตัวอย่าง
< 50	80 %
< 100	> 50 % แต่ < 80 %
100-999	25 %
1,000-9,999	10 %
>= 10,000	1 %

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 1,454 ครัวเรือน 10 % ดังนี้ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงขนาดตัวอย่าง แต่ละหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	10 %
1	บ้านในล้อม	207	21
2	บ้านกลาง	144	14
3	บ้านหนองเทียะ	65	7
4	บ้านควนนุ้ย	152	15
5	บ้านโคกนาคบุตร	207	20

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงขนาดตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	10 %
6	บ้านท่าดินแดงตก	123	12
7	บ้านป่าบอนต่ำ	168	17
8	บ้านทุ่งผีปั้นรูป	257	26
9	บ้านศาลาน้ำ	134	13
	รวม	1,454	145

สถานที่และระยะเวลาในการศึกษา (Local and Duration of the Study)

ในการศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในครั้งนี้ สถานที่ศึกษาคือ ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ที่มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรได้แก่ การทำนา การทำสวนยางพารา การปลูกสับปะรด การเลี้ยงสัตว์และอื่นๆ

ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2548 ถึงมีนาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งรวมระยะเวลาทำการศึกษาทั้งสิ้น 6 เดือน

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเกษตรกรใน ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามที่ใช้จะเป็นลักษณะปลายปิดและปลายเปิดโดยแบ่งเครื่องมีออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรสภาพฐานะเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพจำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ของครอบครัว

2. ข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

3. ข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของปัญหาจะเปรียบเทียบเกณฑ์ดังนี้

(3.50 – 4.00)	หมายถึง	ระดับปัญหามาก
(2.50 – 3.49)	หมายถึง	ระดับปัญหาปานกลาง
(1.50 – 2.49)	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อย
(1.00 – 1.49)	หมายถึง	ระดับปัญหาไม่มี

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล (Method of Analysis)

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science - Personal Computer Plus)

โดยการนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติในการคำนวณดังนี้

1. สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร หาค่าร้อยละ ละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

โดยที่ n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมด

2. การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) เป็นการรวบรวมข้อมูลแต่ละชุดของเกษตรกรตัวอย่างที่ตอบคำถามทั้งหมดหารด้วย

$$\text{สูตร หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต} \quad \overline{X} = \frac{\sum xi}{\frac{i = I}{N}}$$

ได้ $\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

I = จำนวนตัวอย่างชุดที่ 1 โดย I = ถึง 100

xi = จำนวนข้อมูลแต่ละชุด

N = จำนวนเกษตรกรทั้งหมด

ตารางที่ 9 การปฏิบัติงาน (Schetule of Activities)

แผนการดำเนินงาน	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1. การวางแผนการวิจัย	→						
2. การจัดทำโครงการศึกษา		→					
3. ทำแบบสอบถาม			→				
4. เก็บข้อมูล				→			

ตารางที่ 9 (ต่อ) การปฏิบัติงาน (Schetule of Activities)

แผนการดำเนินงาน	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
5. รวบรวมและวิเคราะห์			→	→			
6. สรุปผลการศึกษา				→	→		
7. จัดพิมพ์เอกสารทำรูปเล่ม					→	→	

งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา (Budgetary)

ในการศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548 ในครั้งนี้ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 7,000 บาท ดังนี้

1. ค่าถ่ายเอกสาร 1,000 บาท
2. ค่าเดินทาง 2,500 บาท
3. ค่าจัดทำรูปเล่ม 1,500 บาท
4. ค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล 1,000 บาท
5. อื่น ๆ 1,000 บาท

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่4

ผลการวิจัยและการวิจารณ์ (Findings and Results)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี 2548 ซึ่งมีผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ตอนที่ 4 ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

จากการศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี2548 ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 11)

เพศ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44 ตามลำดับ

อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 29 เกษตรกรมีอายุระหว่าง 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 เกษตรกรมีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ18 เกษตรกรมีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.75 เกษตรกรมีอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.25 เกษตรกรมีอายุระหว่าง 10-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด คือ จบ ป. 4 คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมา จบ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 17 จบม.3 คิดเป็นร้อยละ 14.50 จบ ม.6 คิดเป็นร้อยละ 12 จบปวส. คิดเป็นร้อยละ 11 จบปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 9.50 จบป.6 คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

สถานภาพ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาโสด คิดเป็นร้อยละ 22.8 และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัว1-3คนต่อครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 48 มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 45 และมีสมาชิก 7-10 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

อาชีพหลักเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40 และรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 8

อาชีพรองเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรประกอบอาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 32.50 และเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 26 ตามลำดับ

รายได้เกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครอบครัวต่อปีอยู่ระหว่าง 30,000 – 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมา 60,000 -90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.60 มีรายได้ 100,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.60 มีรายได้10,000-30,000 คิดเป็นร้อยละ16 และต่ำกว่า 10,000 คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ (ดังตารางที่10)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่10 แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	63	44.00
หญิง	82	56.00
2. อายุ		
10-19 ปี	5	4.00
20-29 ปี	42	29.00
30-39 ปี	27	18.00
40-49 ปี	22	14.75
50- 59 ปี	28	20.00

ตารางที่ 10 (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ข้อมูล / รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
60 ปีขึ้นไป	21	14.25
Min = 16 Max = 80		
$\overline{X}$ = 41.77		
3.ระดับการศึกษา		
จบ ป. 4	48	33.00
จบ ป. 6	5	3.00
จบ ม. 3	21	14.50
จบ ม. 6	17	12.00
จบ ปวช.	24	17.00
จบ ปวส.	16	11.00
จบ ปริญญาตรี	14	9.50
4. สถานภาพ		
โสด	33	22.80
สมรส	103	71.00
หย่าร้าง	9	6.20
5. สมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	69	48.00
4-6 คน	66	45.00
7–10 คน	10	7.00
Min = 1 Max = 10		
$\overline{X}$ = 3.88		
6. อาชีพหลัก		
เกษตรกรรม	76	52.00
ธุรกิจส่วนตัว	58	40.00
รับจ้างทั่วไป	11	8.00
7. อาชีพรอง		
เกษตรกรรม	38	26.00

ตารางที่10 (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ข้อมูล / รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	47	32.50
รับจ้างทั่วไป	60	41.50
8. รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2	1.40
10,000 – 30,000 บาท	23	16.00
30,000- 60,000 บาท	60	41.40
60,000 - 90,000 บาท	30	20.60
100,000 บาทขึ้นไป	30	20.60
Min = 13,650 Max = 120,000		
$\overline{X}$ = 47,195.42		

ตอนที่ 2 ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี2548 ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 11)

ต้องการให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมด้านการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจัดอบรม 1 ครั้ง / เดือน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมา 1 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 19 และ 1 ครั้ง / ปี คิดเป็นร้อยละ 19 ตามลำดับ

ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาพบบ่อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาพบ 1 ครั้ง / เดือน คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมา 2 ครั้ง / ปี คิดเป็นร้อยละ 34 และ1 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ

ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาส่งเสริมแบบใด

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการมากให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแบบกลุ่มและศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาแบบใดก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 23 จัดสอนแบบรายบุคคลคิดเป็นร้อยละ 10 และจัดฝึกอบรมแบบกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ

ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพาไปศึกษาดูงานฟาร์ม

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการมากให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพาไปศึกษาดูงานฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาต้องการน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.75 และต้องการปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.25 ตามลำดับ

ต้องการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นำข่าวสารมาบอกที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาไปพบเจ้าหน้าที่ ๆ สำนักงาน คิดเป็นร้อยละ 43 และทางโทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ

คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ท่านต้องการ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุด คือ ติดต่อกับเกษตรกรให้ความรู้และคำแนะนำเป็นประจำและเข้าหาเกษตรกรบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมามีความรอบรู้และชำนาญวิชาการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 25 และพูดเก่ง ทำเก่ง คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
1. ต้องการให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมด้านการเกษตร		
- 1 ครั้ง / สัปดาห์	28	19.00
- 1 ครั้ง / เดือน	65	45.00
- 2 ครั้ง / ปี	25	17.00
- 1 ครั้ง / ปี	27	19.00
2. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาพบ		
- 1 ครั้ง / สัปดาห์	22	15.00
- 1 ครั้ง / เดือน	49	34.00
- 2 ครั้ง / ปี	57	39.00
- 1 ครั้ง / ปี	17	12.00
3. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้วิธีการส่งเสริมแบบ		
- จัดฝึกอบรมแบบกลุ่ม	13	9.00
- จัดสอนแบบรายบุคคล	14	10.00
- จัดฝึกอบรมแบบกลุ่มและศึกษาดูงาน	85	58.00

ตารางที่ 11 (ต่อ) ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
- แบบใดก็ได้	33	23.00
4. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพาไปศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จหรือไม่		
- ต้องการมาก	50	35.00
- ต้องการปานกลาง	34	23.25
- ต้องการน้อย	35	23.75
- ไม่ต้องการเลย	26	18.00
5. ต้องการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยทางใด		
- ทางโทรศัพท์	9	6.00
- ทางจดหมาย	9	6.00
- ไปพบเจ้าหน้าที่ ฯ สำนักงาน	62	43.00
- เจ้าหน้าที่ ฯ นำข่าวสารมาบอกที่บ้าน	65	45.00
6. คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ท่านต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
6.1 พูดเก่ง ทำเก่ง	60	41.37
6.2 เข้าหาเกษตรกรบ่อยครั้ง	96	66.20
6.3 ติดต่อกับเกษตรกรให้ความรู้และคำ - แนะนำเป็นประจำ	96	66.20
6.4 นาน ๆ มาพบเกษตรกรครั้ง	31	21.37
6.5 มีความรอบรู้และชำนาญวิชาการเกษตร	71	48.96
6.6 แต่งการสุภาพและมีมารยาทงาน	42	28.96
6.7 อารมณ์ดีอยู่เสมอ	38	26.20

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จากการศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี2548 ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ เกษตรกรมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 51 ไม่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 49

ต้องการประกอบอาชีพเกษตรด้านใด

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาด้านการปลูกพืช คิดเป็นร้อยละ 36 และด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ ดังตารางที่12

ตารางที่ 12 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
1. ทำอาชีพเกษตรกรรม		
ต้องการ	74	51.00
ไม่ต้องการ	71	49.00
2. ต้องการอาชีพเกษตรในด้าน		
2.1 ด้านการปลูกพืช	52	36.00
2.2 ด้านการเลี้ยงสัตว์	72	50.00
2.3 ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ	21	14.00

ด้านการปลูกพืช

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการปลูกพืชมากที่สุด คือ การทำไร่สับปะรด คือ เกษตรกรต้องการพันธุ์สับปะรด คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาการแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 21 การดูแลรักษา คิดเป็นร้อยละ19 และปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการปลูกพืชรองลงมา คือ การทำสวนยางพารา คือ เกษตรกรต้องการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาพันธุ์ยางพารา คิดเป็นร้อยละ 27 และปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 26 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการปลูกพืชน้อยที่สุด คือ การทำนาข้าว เกษตรกรต้องการการดูแลรักษา คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาตลาดหรือการจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 20 และปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 19 ตามลำดับ ดังตารางที่13

ตารางที่ 13 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
2.1.1 ด้านการปลูกพืช		
การทำสวนยาง		
พันธุ์ยางพารา	39	27.00

ตารางที่ 13 (ต่อ) ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
ปุ๋ย	37	26.00
เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำสวนยาง	45	30.00
ความรู้เรื่องราคายางพารา	24	17.00
การทำไร่สับประรด		
พันธุ์สับปะรด	48	33.00
ปุ๋ย	19	13.00
การดูแลรักษา	28	19.00
การแปรรูป	30	21.00
การจำหน่าย	20	14.00
การทำนาข้าว		
พันธุ์ข้าว	25	17.00
ปุ๋ย	27	19.00
การดูแลรักษา	48	33.00
ตลาดหรือการจำหน่าย	29	20.00
การรวมกลุ่มแปรรูปข้าว	16	11.00

ด้านการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด คือการเลี้ยงไก่ เกษตรกรต้องการการการฉีดยา,วัคซีน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาพันธุ์ไก่ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 30 และการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ 35 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์รองลงมาคือ การเลี้ยงสุกร เกษตรกรต้องการการ ผสมเทียม คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาการฉีดยา,วัคซีน คิดเป็นร้อยละ 17 และพันธุ์สุกร คิดเป็นร้อยละ 18 ตามลำดับ

เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์น้อยที่สุด คือ การเลี้ยงวัวเกษตรกรต้องการการผสมเทียม คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาการการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ 21 และการฉีดยา, วัคซีน คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
2.1.2 ด้านการเลี้ยงสัตว์		
การเลี้ยงวัว		
พันธุ์วัวต่างๆ	19	13.00
การฉีดยา	24	17.00
การผสมพันธุ์เทียม	50	35.00
การให้อาหาร	31	21.00
พันธุ์หญ้าและการปลูกหญ้า	21	14.00
การเลี้ยงไก่		
พันธุ์ไก่ต่าง ๆ	45	30.00
การฉีดยา,วัคซีน	65	45.00
การให้อาหาร	35	25.00
การเลี้ยงสุกร		
พันธุ์สุกร	26	18.00
การฉีดยา,วัคซีน	48	33.00
การผสมพันธุ์เทียม	50	35.00
การให้อาหารเสริม	21	14.00

ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำมากที่สุด คือ การเลี้ยงปลา คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาการเลี้ยงกบ คิดเป็นร้อยละ 34 และการเลี้ยงตะพาบน้ำ คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ (ดังตารางที่15)

ตารางที่ 15 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

รายการ	จำนวน (คน) N = 145	ร้อยละ
2.1.3 ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ		
การเลี้ยงปลา	70	49.00
การเลี้ยงกบ	50	34.00
การเลี้ยงตะพาบน้ำ	25	17.00

นอกจากความต้องการด้านพืชและสัตว์ดังกล่าวท่านยังต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ส่งเสริมด้านใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่ เกษตรกรต้องการด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสาน การปลูกผลไม้ เช่น การปลูกทุเรียน ลองกอง มังคุด การเพาะเห็ด เช่น เห็ดฟาง เห็ดนางรม เห็ดหอม และนอกจากนี้เกษตรกรต้องการการปลูกผักต่างๆ

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร

จากการศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี2548 ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่16)

พบว่าเกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยโดยเรียงลำดับดังนี้ ตลาดในการจำหน่ายผลผลิต ($\overline{X}$ = 2.46) ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ($\overline{X}$ = 2.43) ปัญหาแหล่งเงินทุน ($\overline{X}$ = 2.42) ความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตร ($\overline{X}$ = 2.40)การแปรรูปผลผลิต ($\overline{X}$ = 2.38) การเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของภาครัฐ($\overline{X}$ = 2.36) ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝน แล้ง แมลงศัตรูพืชระบาด ($\overline{X}$ = 2.34) การบริการในเรื่องของการ ให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร($\overline{X}$ = 2.30)

ตารางที่ 16 ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร

รายการปัญหา	ระดับปัญหา				ค่าเฉลี่ย (X)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับปัญหา
	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 ไม่			
1. ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร	12 (8.3)	54 (37.2)	63 (43.5)	16 (11)	2.43	.80	น้อย
2. ความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตร	3 (2.1)	63 (43.4)	68 (46.9)	11 (7.6)	2.40	.66	น้อย
3. แหล่งเงินทุน	7 (4.8)	63 (43.5)	59 (40.7)	16 (11)	2.42	.75	น้อย
4. ตลาดในการจำหน่ายผลผลิต	14 (9.7)	50 (34.5)	69 (47.6)	12 (8.2)	2.46	.78	น้อย
5. การแปรรูปผลผลิต	10	54	62	19	2.38	.80	น้อย

ตารางที่ 16 (ต่อ) ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร

รายการปัญหา	ระดับปัญหา				ค่าเฉลี่ย (X)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับปัญหา
	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 ไม่			
	(6.9)	(37.2)	(42.8)	(13.1)			
6. ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง แมลงศัตรูพืชระบาด ฯลฯ.	7 (4.8)	53 (36.6)	67 (46.2)	18 (12.4)	2.34	.76	น้อย
7. การเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของภาครัฐ	6 (4.1)	56 (38.6)	67 (46.2)	16 (11.1)	2.36	.73	น้อย
8. การบริการในเรื่องของการให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งการส่งเสริม	5 (3.4)	51 (35.2)	76 (52.4)	13 (9)	2.3	.69	น้อย

วิจารณ์ผล

สภาพทั่วไปของเกษตร ที่กรอกแบบสอบถามพบว่า เป็น เพศหญิงสถานภาพสมรสแล้ว จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน การศึกษาประถมปีที่ 4 เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่าเกษตรกรที่เป็นเพศชายไม่อยู่บ้านส่วนใหญ่จะออกไปทำงานรับจ้างทั่วไป จึงทำให้มีเกษตรกรผู้หญิงมากกว่าเพราะเกษตรกรที่เป็นผู้หญิงจะอยู่บ้านดูแลพ่อแม่และลูก และจะเห็นว่าเกษตรกรที่มีอายุมากแล้วส่วนใหญ่จะถูกปล่อยให้ทำการเกษตรอยู่กับบ้าน และเลี้ยงดูหลานส่วนลูก ๆ หรือคนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ลงมาก็จะออกไปหางานต่างจังหวัด เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้น ป. 4 ทำให้เกษตรกรไม่ค่อยมีความรู้ ดังนั้นทำให้รายได้ของครอบครัวต่อปีมีค่อนข้างน้อย โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 30,000 – 60,000 บาท

เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่มาพบเกษตรกรและฝึกอบรมด้านการเกษตรซึ่งจะสอดคล้องกับ(สุรพล เศรษฐบุตร.2541)และ(รตาภรณ์ ชู่ภู.2536)ตลอดจนของ (ซัมรี เจ๊ะโด.2544) มีการฝึกอบรม ซึ่งต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพาไปศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป ส่วนคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด คือ มีความรู้และชำนาญทางวิชาการ เข้าหาเกษตรกรบ่อยครั้ง พูดเก่ง ทำงานเก่งและอารมณ์ดี

เกษตรกรมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งทางด้านการเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ การปลูกพืช ซึ่งจะสอดคล้องกับ (สิริเพ็ญ กสิกัลปพฤกษ์.2541)

เกษตรกรมีปัญหาจากการทำเกษตรทางด้าน ตลาดในการจำหน่ายผลผลิต ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ปัญหาแหล่งเงินทุน ล้วนส่งผลมายังปัจจัยการผลิต และการให้บริการในเรื่องของการให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของภาครัฐไม่ทั่วถึงด้วยทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าเป็นตำบลที่ใหญ่เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่สามารถที่จะเข้าไปได้ทั่วถึง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ในด้านการส่งเสริมการเกษตร ศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และศึกษาปัญหาในการทำการเกษตร การวิจัยเชิงสำรวจได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรจำนวน 145 คน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าประชากรเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 71 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 48 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 33 อาชีพหลัก คือเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 52 อาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 41.50 และรายได้ต่อครอบครัวอยู่ระหว่าง30,000-60,000 คิดเป็นร้อยละ 41.40

เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจัดฝึกอบรมด้านการเกษตร เดือนละ 1 ครั้ง ต้องการให้เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมมาพบเกษตรกร เดือนละ 1 ครั้ง จัดฝึกอบรมเป็นกลุ่ม และให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำข่าวสารทางการเกษตรมาบอกที่บ้านเลยเมื่อมีการจัดฝึกอบรมต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพาไปศึกษาดูงานฟาร์มที่ทำประสบผลสำเร็จแล้วเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ ที่เกษตรกรมีความต้องการมากที่สุดคือ ให้ความรู้และแนะนำเป็นประจำ เป็นคนที่มีความรู้และชำนาญวิชาการเกษตร เข้าหาเกษตรกรบ่อยครั้ง ติดต่อกับเกษตรกร มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ พูดเก่งทำงานเก่ง

เกษตรกรมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 51ไม่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 49

เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาด้านการปลูกพืช คิดเป็นร้อยละ 52 และด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 14

ด้านการปลูกพืช

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการปลูกพืชมากที่สุด คือ การทำไร่สับปะรด คือ เกษตรกรต้องการพันธุ์สับปะรด คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาการแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 21

เกษตรกรมีความต้องการด้านการปลูกพืชรองลงมา คือ การทำสวนยางพารา คือ เกษตรกรต้องการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาพันธุ์ยางพารา คิดเป็นร้อยละ 27

เกษตรกรมีความต้องการด้านการปลูกพืชน้อยที่สุด คือ การทำนาข้าว เกษตรกรต้องการการดูแลรักษา คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาตลาดหรือการจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 20

ด้านการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด คือการเลี้ยงไก่ เกษตรกรต้องการการการฉีดยา,วัคซีน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาพันธุ์ไก่ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 30 และการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ 35 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์รองลงมาคือ การเลี้ยงสุกร เกษตรกรต้องการการ ผสมเทียม คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาการฉีดยา,วัคซีน คิดเป็นร้อยละ 17 และพันธุ์สุกร คิดเป็นร้อยละ 18 ตามลำดับ

เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์น้อยที่สุด คือ การเลี้ยงวัวเกษตรกรต้องการการผสมเทียม คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาการการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ 21 และการฉีดยา, วัคซีน คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำมากที่สุด คือ การเลี้ยงปลา คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาการเลี้ยงกบ คิดเป็นร้อยละ 34 และการเลี้ยงตะพาบน้ำ คิดเป็นร้อยละ 25

เกษตรกรมีปัญหาเรื่อง ตลาดในการจำหน่ายผลผลิต ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรปัญหาแหล่งเงินทุน อยู่ในระดับมาก เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตร การแปรรูปผลผลิต ส่วนเกษตรกรมีปัญหาน้อยในเรื่อง ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง แมลงศัตรูพืชระบาด การเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของภาครัฐ การบริการในเรื่องของการ ให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ความต้องการด้านการปลูกพืช เกษตรกรควรได้รับการฝึกอบรม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ จัดให้มีการการเสริมทักษะทางด้านการปลูกสับปะรด เพื่อให้เกษตรกรเกิดความรู้ความเข้าใจนำไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. พบว่าเกษตรกรควรได้รับการฝึกอบรมและให้คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่กรมประมงเพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพเสริมความต้องการทางด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ

3. ความต้องการของเกษตรกรโดยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการจัดอบรมแบบรายกลุ่ม แบบรายบุคคล พบว่าเกษตรกรต้องการแบบกลุ่มและดูงาน ฉะนั้นรัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

4. เกษตรกรมีความต้องการได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคือให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจักฝึกอบรมด้านการเกษตรเดือนละ 1 ครั้ง เข้ามาพบเกษตรกรบ่อย ๆ

5. เกษตรกรมีความต้องการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีลักษณะคือ ต้องมีความรู้และชำนาญวิชาการเข้าหาเกษตรกรบ่อยครั้ง เกษตรกรให้ความรู้และคำแนะนำเป็นประจำ มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ

6. เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจหลาย ๆ เรื่องจึงมีความต้องการเจ้าหน้าที่ เข้ามาอบรมให้ความรู้บ่อย ๆ และเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรเมื่อมีปัญหา

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย

1. เกษตรกรไม่เข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ผู้ทำการวิจัยเข้าไปสอบถาม ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจในคำพูดที่จะถามให้เกษตรกรเข้าใจ
2. ในการดำเนินการศึกษาครั้งต่อไปควรจัดให้มีการเตรียมการและรัดกุม ตลอดจนถือไปปฏิบัติอย่างเร่งรัด
3. การกำหนดรายละเอียดในแบบสอบถามให้ชัดเจน สาระที่นำไปสู่เป้าหมายในโครงการ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2532. **คู่มือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร.

_____. 2545. แหล่งที่. http://www.doae.go.th/centech/service/page06.html. 14 พฤศจิกายน 2548.

ชัชรี นฤทุม. 2545. **การพูดและการเขียนในงานส่งเสริม.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 181น.

ชาตรี ไชยแสง.2541. **ความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3.** กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.132 น.

ซัมรี เจ๊ะโด. 2544. **ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตร บ้านปาตาดีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี.** กรุงเทพฯ. ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

นัยนา ยิ้มศิริวัฒนะ. 2531. **ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรอำเภอหล่มสักจากโครงการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบูรณ์.** กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 96

บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2529. **ส่งเสริมการเกษตร.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 310 น.

_____. 2540. **ส่งเสริมการเกษตร.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 255 น.

ปัญญา หิรัญรัศมี. 2529. **ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร.** กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์สารมวลชน. 254 น.

พานิช ทินนิมิตร. 2527. **หลักการเกษตร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เกษตรไทย. 285 น.

พะยอม ธรรมนารถสกุล. 2539. **การศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของศึกษาภาควิชาครุศาสตร์เกษตรชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์เกษตรอุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ.ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 32 น.

รตยาภรณ์ ชูภู่.2536. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรราของเกษตรกรในอำเภอประทิว จังหวัดชุมพร.** กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วินัย ติงหวัง. 2546. **การศึกษาความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านท่าพะยอมที่มีการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล.** กรุงเทพฯ. ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ศุภสมบูรณ์ อึงรัตนากร และคณะ. 2537. **การสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมทางการเกษตรของเกษตร ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ. โครงการวิจัยของภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 77 น.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าบอน. 2548. **แผนพัฒนาการเกษตรตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง.** พัทลุง.

สิน พันธุ์พินิจ. 2544. **การส่งเสริมการเกษตร.** กรุงเทพฯ : รามสาส์น. 579 น.

สิริเพ็ญ กสิกัลปพฤกษ์. 2541. **ความต้องการในการประกอบอาชีพเกษตร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร.** กรุงเทพฯ. ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุขสันต์ มุกดาสนิท. 2539. **นักส่งเสริมการเกษตรที่สังคมไทยต้องการ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิวธรรมดาการพิมพ์. 95 น.

สุรพล เศรษฐบุตร. 2541. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรใน ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร.** สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.13 น.

โสภณ โชติพฤกษ์. 2543. **ความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิ์ภาพการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยประมงติณสูลานนท์.** กรุงเทพฯ. ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสิทธิ์ องอาจ. 2544. **ความต้องการบริการแนะแนวและความคิดเห็นข้อมูลเสนอแนะใหม่ๆ ต่อการให้บริการแนะแนวของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช.** กรุงเทพฯ. ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามทั้งหมดนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

   ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม

   ตอนที่ 2 ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

   ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

   ตอนที่ 4 ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร

   ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้อให้ละเอียด และตอบคำถามทุกข้อ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเป็นข้อมูลในการวิจัยและช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป ซึ่งไม่ทำให้เกิดผลเสียประการใดแก่ผู้ตอบแบบสอบถามนี้
4. โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และเพิ่มข้อความลงในช่องว่าง
5. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u>

กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง ( ) หน้าข้อความหรือเติมคำลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความต้องการของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

( ) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ( ) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

( ) จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ( ) จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

( ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ( ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพ

( ) โสด ( ) สมรส

( ) หย่าร้าง ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

5. จำนานสมาชิกในครอบครัว.....คน

ชาย.....คน หญิง.....คน

6. อาชีพ

( ) เกษตรกรรม ( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว

( ) รับจ้างทั่วไป ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

7. อาชีพรอง

( ) เกษตรกรรม ( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว

( ) รับจ้างทั่วไป ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

8. รายได้ของครอบครัว / ปี โดยประมาณ

( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท ( ) 10,000 – 30,000 บาท

( ) 30,000- 60,000 บาท ( ) 60,000 - 90,000 บาท

( ) 100,000 บาทขึ้นไป ( ) อื่น ๆ (ระบุ) .....

ตอนที่ 2 ความต้องการของเกษตรกรในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

<u>คำชี้แจง</u>

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หรือ วงกลม ◯ หน้าข้อความที่ท่านต้องการเพียงคำตอบเดียว

9. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ จัดฝึกอบรมด้านการเกษตรมากน้อยเพียงใด

ก. 1 ครั้ง / สัปดาห์ ข. 1 ครั้ง / เดือน

ค. 2 ครั้ง / ปี ง. 1 ครั้ง / ปี

10. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ มาพบท่านบ่อยเพียงใด

ก. 1 ครั้ง / สัปดาห์ ข. 1 ครั้ง / เดือน

ค. 2 ครั้ง / ปี ง. 1 ครั้ง / ปี

11. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ มาส่งเสริมแบบใดมากที่สุด

ก. การจัดฝึกอบรมแบบกลุ่ม ข. จัดสอนแบบรายบุคคล

ค. การจัดฝึกอบรมแบบกลุ่มและศึกษาดูงาน ง. แบบใดก็ได้

12. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ พาไปศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพหรือไม่

ก. ต้องการมาก ข. ต้องการปานกลาง

ค. ต้องการน้อย ง. ไม่ต้องการเลย

13. ท่านต้องการได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ โดยทางใดมากที่สุด

ก. ทางโทรศัพท์ ข. ทางจดหมาย

ค. ไปพบเจ้าหน้าที่ฯ สำนักงาน ง. เจ้าหน้าที่ฯ นำข่าวสารมาบอกที่บ้าน

14. คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ท่านต้องการ**(สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1ข้อ)**

( ) พูดเก่ง ทำงานเก่ง

( ) เข้าหาเกษตรบ่อยครั้ง

( ) ติดต่อกับเกษตรกรให้ความรู้และคำแนะนำเป็นประจำ

( ) นานๆ มาพบเกษตรกรครั้ง

( ) มีความรอบรู้และชำนาญวิชาการเกษตร

( ) แต่งกายสุภาพและมีมารยาท

( ) มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

<u>คำชี้แจง</u>

กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง ( ) หน้าข้อความหรือเติมคำลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความต้องการของท่าน และเติมข้อความลงในช่องว่าง

( ) ท่านมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม (กรอกข้อมูลในข้อ 1)

( ) ท่านไม่มีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ไม่ต้องทำต่อ)

1. ท่านมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในด้านใดมากที่สุด

( ) 1.1 การปลูกพืช

( ) 1.2 การเลี้ยงสัตว์

( ) 1.3 การเลี้ยงสัตว์น้ำ

( ) 1.4 อื่นๆ (ระบุ).....

1. ให้ระบุรายละเอียดที่ท่านต้องการ ถ้าตอบมากกว่า 1 ให้เรียงตามลำดับด้วย

1.1 ด้านการปลูกพืช

1) การทำสวนยาง

( ) พันธุ์ยางพารา

( ) ปุ๋ย

( ) เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำสวนยาง

( ) ความรู้เรื่องราคายางพารา

( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

2) การทำไร่สับปะรด

( ) พันธุ์สับปะรด

( ) ปุ๋ย

( ) การดูแลรักษา

( ) การแปรรูป

( ) การจำหน่าย

( ) อื่นๆ(ระบุ) .....

3) การทำนาข้าว

( ) พันธุ์ข้าว

( ) ปุ๋ย

( ) การดูแลรักษา

( ) ตลาดหรือการจำหน่าย

( ) การรวมกลุ่มแปรรูปข้าว

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

1.2 ด้านการเลี้ยงสัตว์

1.) การเลี้ยงวัว

( ) พันธุ์วัวต่าง ๆ

( ) การฉีดยา

( ) การผสมพันธุ์เทียม

( ) การให้อาหาร

( ) พันธ์หญ้าและการปลูกหญ้า

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.) การเลี้ยงไก่

( ) พันธุ์ไก่ต่างๆ

( ) การฉีดยา,วัคซีน

( ) การให้อาหาร

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

3.) การเลี้ยงสุกร

( ) พันธุ์สุกร

( ) การฉีดยา,วัคซีน

( ) การผสมพันธุ์เทียม

( ) การให้อาหารเสริม

( ) อื่น ๆ(ระบุ).....

1.3 ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ

( ) การเลี้ยงปลา

( ) การเลี้ยงตะพาบน้ำ

( ) การเลี้ยงกบ

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

นอกจากความต้องการด้านพืชและสัตว์ดังกล่าวท่านยังคงต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ส่งเสริมด้านใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร

<u>คำชี้แจง</u>

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่ารายการต่างๆ ในการทำการเกษตรของท่านมีปัญหาอยู่ในระดับนี้

รายการปัญหา	ระดับปัญหา			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
1. ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร.....				
2. ความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตร.....				
3. แหล่งเงินทุน.....				
4. ตลาดในการจำหน่ายผลผลิตของท่าน.....				
5. การแปรรูปผลผลิต.....				
6. ภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วม ฝนแล้ง แมลงศัตรูพืช.....				
7. การเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของภาครัฐ.....				
8. การบริการในเรื่องของการให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร.....				
9.อื่น ๆ (ระบุ).....				

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

นางสาวศรีสุดา คงชู

ผู้ทำการวิจัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ปี 2548